

Innovatiepact Fryslân

Jaarverslag 2024

Introductie

In het jaarverslag 2024 van Innovatiepact Fryslân (IPF) nemen we je mee in de resultaten van het jaar 2024. Het afgelopen jaar hebben we met onze programma's en bijdrage aan andere projecten en initiatieven bijgedragen aan het toekomstproof maken van de Friese economie. De belangrijkste opgaven waar we daarbij aan werken zijn:

- Inspelen op het versterken van ons duurzaam verdienvermogen door focus aan te brengen op een aantal speerpunten waarin Fryslân zich internationaal onderscheidt.
- Inspelen op de economische kansen van grote transitie zoals vastgelegd in de Regionale Innovatiestrategie Slimme Specialisatie (RIS3).
- Inspelen op demografische ontwikkelingen, waarbij de krimpende beroepsbevolking een zeer belangrijke is.
- Transformeren naar een lerende veerkrachtige economie.
- Vergroten wendbaarheid en weerbaarheid van ondernemers.

Investeren in een duurzame toekomst is een opdracht van ons allemaal. Wij nodigen iedereen uit om met ons mee te doen!

Veel leesplezier,

Mede namens alle Friese ondernemers, onderwijs en overheden verenigd in IPF,
Bestuur & Directie

Dit jaarverslag is vanaf 30 juni 2025 ook online beschikbaar [via de website van IPF](#).

Inhoud

Introductie	1
De Friese Economische Samenwerkingsagenda Blue Delta	3
Eén gedeelde ambitie	3
Gezamenlijk werken aan drie missies	3
1. Expert in water & bodem	3
2. Circulaire regio	4
3. Verbonden mienskip	4
Economische Speerpunten	5
1. Water Technology	6
2. AgroFood	8
3. High Tech Systems & Materials	10
4. Circular Materials	12
5. Maritime Technology	14
6. Tourism & Hospitality	16
IPF: Wie we zijn	18
Ontwikkel- en uitvoeringsprogramma's	20
WRK.frl/	21
Ynbusiness	24
Tourisme Alliantie Friesland	27
Merkpositionering Fryslân	33
Onderwijsakkoord Fryslân	35
De Uitkijzers	38
Friese Kansen	40
Founded	41
Organisatie	46
Financieel	50
Bestuur en directie	55

De Friese Economische Samenwerkingsagenda Blue Delta

De Economische Samenwerkingsagenda Blue Delta vormt de basis van alles wat we doen. De gezamenlijke ambitie om de brede welvaart in Fryslân te versterken. De drie missies van IPF - Expert in water en bodem / Circulaire Regio / Verbonden Mienskip - vormen samen het raamwerk om die brede welvaart te versterken.

Eén gedeelde ambitie

Fryslân ligt centraal in de Blue Delta, 'it moaiste plak fan d' ierde'. Waar missiegedreven wordt gewerkt aan ons verdienvermogen en aan de brede welvaart. Een vitaal en veerkrachtig Fryslân waar economie, maatschappij en biosfeer uniek met elkaar in samenhang zijn. Als onderdeel van Noordwest-Europa en koploper in de circulaire economie. Gezond, schoon en gelukkig.

De Blue Delta is ons thuis. Een uitgestrekte strook van prachtige eilanden, draslanden, agrarische klei- en veenlandschappen en beboste zandgebieden langs de noordwestelijke Europese kust. Eeuwenlang pasten we ons leven aan op de krachten van het water en het landschap. Een diepe relatie die onze cultuur, onze industrie en ons leven nog altijd drijft. Misschien is het dat aanpassingsvermogen, die vindingrijkheid en mentaliteit die de inwoners van het schone Fryslân zo gezond en gelukkig maakt. Brede welvaart om te koesteren.

Gezamenlijk werken aan drie missies

Onze drie missies zijn nauw verbonden met de kenmerken van de regio en het Friese karakter. Ze bieden een horizon waar iedereen in Fryslân activiteiten op kan richten, individueel en gezamenlijk.

1. Expert in water & bodem

Fryslân is in 2030 de nummer één Europese regio voor duurzame technologische oplossingen voor water- en bodemvraagstukken. Van klimaatadaptatie en nieuwe watertechnologie tot toerisme. Water, een onmisbare levensbron. Wereldwijd. 'It lân van molke en wetter, van fierljeppen en skûtsjesilen'.

Met meer dan 10.000 hectare aan zeeën, meren, sloten en vaarten is Fryslân omringd door water en heeft het ons leven door de eeuwen heen bepaald. We hebben ons leven aangepast om één te zijn met het water en het landschap. De combinatie van water en vruchtbaar land heeft gezorgd voor gezonde voedselproductie. De kennis van water, bodem en nieuwe technologieën die we hebben ontwikkeld, biedt oplossingen voor de sterk toenemende vraag naar schoon drinkwater en gezond voedsel. In 2030 bedraagt de wereldbevolking naar verwachting 8,5 miljard mensen. Zij moeten elke dag eten en

drinken. Met een aantal mondiaal onderscheidende niches, ondernemingen en kennisnetwerken heeft Fryslân een sterke positie om oplossingen over sectoren heen – cross-sectoraal – te ontwikkelen en te delen met de wereld.

2. Circulaire regio

Fryslân is in 2030 dé Europese voorloper in de circulaire grondstofkringlopen voor bodem, water, nutriënten en materialen. De kern van een circulaire economie is het slim en spaarzaam omgaan met producten, componenten en grondstoffen om ook toekomstige generaties een welvarend perspectief te bieden.

Fryslân staat voor een integrale aanpak, waarin we ketens weten te sluiten en afval niet meer bestaat. We kennen alleen nog maar grondstoffen waar we zo zuinig mogelijk mee omgaan. Hoogwaardig in onze eigen kringloop. Ook zetten we in op duurzame energie, bodem, waterkwaliteit en -kwantiteit, biodiversiteit, sociale inclusie, vitaliteit, gezondheid en welzijn.

We willen dat iedereen de kans krijgt om met voldoening deel te nemen aan de mienskip. Iedereen kan circulair handelen en meedoen. De schaalgrootte, de korte lijnen, de aanwezigheid van industriële ketens en dat de Fries vanuit zijn DNA wil bijdragen aan het grotere geheel, maken Fryslân het ideale proefgebied om circulair te leven, werken en vernieuwen.

3. Verbonden mienskip

In 2030 is de Friese mienskip betrokken en verbonden in dorpen en steden. Het zorgt ervoor dat we ons de gelukkigste mensen van Europa voelen. In 2030 is de Friese mienskip betrokken en verbonden in dorpen en steden en met Europa. Het maakt ons de gelukkigste mensen van Europa.

In Fryslân gaan we voor Brede Welvaart, wat in grote lijnen de optelsom is van welzijn, welbevinden en welvaart. De weg naar een circulaire economie kan ons daarbij helpen als deze in balans is met de natuur en de mienskip. Waar we toewerken naar een bloeiende samenleving met zelfherstellende en opnieuw te gebruiken capaciteiten van onze aarde.

Door haar egalitaire en verbonden samenleving kan Fryslân deze transitie doormaken. Het web van activiteiten waarin iedereen kan meedoen zorgt voor een noodzakelijke verbinding tussen technologische en maatschappelijke innovatie. Deze verbinding maakt Fryslân het ideale proefgebied om circulair te leven, te ondernemen en te leren. Op allerlei plekken is deze energie al lang voelbaar, zoals bij ondernemers, onderwijs, overheden en de honderden burgerinitiatieven die Fryslân rijk is. Zo kunnen we aan deze missie voldoen en blijven we in Fryslân de gelukkigste inwoners van Europa.

Economische Speerpunten

Om deze ambitie waar te maken, bundelen ondernemers, onderwijs en overheden hun krachten in het Innovatiepact Fryslân. Samen vertalen we opgaven vanuit de 17 Sustainable Development Goals naar een Friese economische samenwerkingsagenda, waarin we afspraken maken, innovatiekansen benutten en concrete acties opzetten.

Fryslân is een veerkrachtige regio met een sterke aanwezigheid van mkb en onderwijsinstellingen. Samen werken we missiegedreven en cross-sectoraal aan het versterken van het verdienvermogen. Daarbij zetten we in op zes speerpunten die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven.

1. Water Technology

In 2030 is Fryslân wereldwijd een leidende regio in water- en deltagerelateerde onderwerpen. Van klimaatadaptatie en nieuwe technologie tot toerisme

Missie

Wie water zegt, zegt Fryslân. Onze missie: een mondiale kennisspeler zijn op het gebied van Water Technology. De volledig ingerichte watertechnologieketen is een internationaal voorbeeld waar missiegedreven onderzoek (Wetsus), toegepast onderzoek (Centre of Expertise Water Technology), vakmanschap (center voor innovatief vakmanschap) en ondernemers (Water Alliance) samenwerken. De komende jaren zetten we verder in op de doorontwikkeling van de Watercampus.

Propositie

De watercampus heeft een sterke watercampus agenda. Vanuit het IPF focussen we ons op het versterken van de cross-sectorale verbanden in onder andere: energie (waterstof en blauwe energie), AgroFood (bodem en eiwittransitie), Circular Materials (plastics en groene chemie). De koppeling bodem en water is een belangrijke ontwikkeling voor Fryslân waar we willen toewerken naar een Bodemcampus in analogie met de Watercampus. Verder zetten we in op de aansluiting met de noordelijke waterstofagenda en de agenda eiwittransitie.

Resultaten 2024

De watercampus ontwikkelt fors door. Er is door de watercampus een stevige financiële basis gelegd door het binnenhalen van de SBO-instituutsstatus (met een financiering van € 24 miljoen) en groeifondsmiddelen ter hoogte van € 35 miljoen. Daarnaast is er in 2024 hard aan de bredere cross-sectorale verbindingen, onder andere naar bodem, waterstof en AI, enkele voorbeelden:

- Onder leiding van CEW is het groeifondsprogramma van Katapult Duurzame opschaling publiek-private samenwerking binnengehaald (€ 9 miljoen totaal voor Noord-Nederland).
- De ontwikkeling van de bodem gerelateerde programma's heeft een grote vlucht genomen in nauwe realisatie met de water gerelateerde programma's. De publieke thema-avond ondersteund door FB Oranjewoud zijn zeer succesvol bezocht.
- In samenwerking met overheid en kennisinstelling is er vanuit Noordelijk EFRO geld het Cross-sectoraal Impact Programma WaterCampus (2024-2026, ca € 1,6 miljoen) gerealiseerd.

- Onder leiding van CEW is het programma H2 Train gerealiseerd vanuit het Just Transition Fund.
- Er wordt in nauwe relatie met Founded in the North een krachtig campusbreed entrepreneurshipprogramma uitgevoerd. De 'State of Dutch Tech' (Techleap) over 2024 laat zien dat landelijk de groei in startups vertraagt, terwijl Friesland een stabiele groei laat zien.

2. AgroFood

We laten zien dat we als Fryslân in 2030 nog steeds een Europese speler zijn op het gebied van AgroFood en hebben ervoor gezorgd dat te blijven. We brengen een transitie op gang waarin we de stap zetten van bulkproducent naar nutriëntenspecialist. Van lage-kostprijs-producent naar toegevoegde-waarde-leverancier. Zo zorgen we ervoor dat er duurzaam geproduceerde gezonde producten beschikbaar komen die een bijdrage leveren aan de noodzakelijke transitie naar de gezonde mens.

Fryslân kent veel grondsoorten en door onze kennis en kwaliteit van de landbouw, de daarmee samenhangende technologische kennis en internationale verbindingen, kunnen we deze transitie samen vormgeven met toekomstperspectief voor iedereen, in balans met onze prachtige omgeving.

Missie

Op weg naar een gezond Fryslân door het versterken, specialiseren en verduurzamen van de historisch sterk aanwezige voedselketen; van primaire productie en verwerkers tot distributie, retail en de consument.

Propositie

Innovatiepact Fryslân werkt vanuit het Europese programma ‘Caring for Soil is Caring for Life’ samen met de noordelijke ondernemers, onderwijs en overheden. Vanuit dit programma werken we gezamenlijk aan de ambitie om Europees koploper te worden in de transitie van bulk naar nutriënten. Van voedsel naar voeding. Daarmee dragen we bij aan de maatschappelijke opgaven en het verdienvermogen. Het programma richt zich op vier duurzame business-proposities:

- Gezonde mens: preventief en ondersteunend effect van voeding op gezondheid.
- Gezonde bodem: circulerend en bufferend effect van de bodem.
- Duurzame teelt: klimaatneutrale teeltsystemen en duurzaam bodembeheer.
- Duurzame technologie: emissieloze en datagedreven productie (agri) en klimaatneutraal en nutriënt milde conserveringstechnologie (food).

Resultaten 2024

De Agrofood sector verkeerde in 2024 in een constante gespannen ontwikkeling. Onduidelijkheid tussen rijk en regio, het stoppen van het Fries programma landelijk gebied, de complexe stikstof-problematiek en alle daarbij behorende belangen en processen.

Het IPF heeft in 2024 vooral ingezet op het verder versterken van het economisch perspectief voor de regio, waar liggen de kansen voor Fryslân de komende tien jaar in lijn met het programma Caring for Soil, Caring for Life. Dit heeft het IPF gedaan door in te

zetten op de Sune Grun-propositie, het sluiten van de kringlopen (SNUK-spoordok), vormgeving van een bodemcampus programmering met de kennisinstellingen en specifiek de projectportfolio rondom bodem te helpen versterken en te vergroten. Dit heeft onder andere geresulteerd in:

- Onder leiding van VanHall-Larenstein en Provincie Fryslân is het flagship Soilcrates onder de EU-Mission Soil-programma binnengehaald. (€ 12 miljoen)
- De eerste data-projecten rondom bodem zijn gerealiseerd (€ 500.000)
- Wetsus zet volop in om water en bodem cross-sectoraal te verbinden. Het aantal EU-projecten groeit fors (o.a Soilcrates, ReFARM, AGro2Circular, ReCaP). Er is daarbij een toename van het aantal bodemgerelateerde PHD'ers (verdubbeling in 2024)
- De Sûne Grun-conferentie Sneek in het najaar van 2024 met meer dan 200 bezoekers.
- Het Spoordok is met een brede coalitie (SNUK) verder ontwikkeld. Deze coalitie heeft daarvoor onder ander een werkbezoek gebracht aan Helsingborg Zweden om in 2025 tot een definitief programma van eisen te komen.
- De coalitie om te komen tot een Bodemcampus is verder versterkt door toegevoegd te worden aan de beleidsprogramma's van provincie en gemeenten.

3. High Tech Systems & Materials

In 2030 is Noord-Nederland één van de vier spelers in de ruit van de Nederlandse techregio's en draagt de regio volop bij aan de internationale concurrentiepositie van Nederland als belangrijke Europese speler in de Smart Industry. Daarbij is de Nationale Techniek Strategie een belangrijk kader. Het Innovatiecluster Drachten ontwikkelt door naar een bredere Industrie 5.0 agenda, op basis van de ontwikkelde strategische roadmap. Zo creëren we een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers en talenten, met Drachten als belangrijk kristallisatiepunt van innovatie, research & development en hoogwaardig vakmanschap.

Missie

Er is gekozen voor Autonomous Systems als onderscheidende specialisatie. In de landelijke positionering van de noordelijke Smart Industry koppelen we onderzoek en onderwijs (van vakmanschap/middelbaar beroepsonderwijs tot wetenschappelijk onderzoek) sterk aan het Innovatiecluster Drachten.

Propositie

Er is een meerjarige (triple helix) routekaart opgesteld. Daarin zijn diverse acties uitgewerkt op het gebied van: netwerken, leiderschap, intermediaire dienstverlening, talent, kennis, financiering, hardware en randvoorwaarden. Op het gebied van onderwijs en onderzoek is de ambitie om een bedrijfsschool, de instrumentenopleidingen en het Institute for Autonomous Systems te vestigen in Drachten. Daarnaast wordt er gewerkt aan Europese samenwerking door het benutten van het netwerk van de European Digital Innovation Hub, Artificiële Intelligentie Coalitie Noord-Nederland en het vormen van een coalitie voor Autonomous Systems.

- IPF heeft samen met Innovatiecluster Drachten (ICD), Provincie Fryslân, gemeente Smallingerland en de onderwijsinstellingen een meerjarige routekaart opgesteld samen met als doel om het Innovatiecluster Drachten strategisch door te ontwikkelen als vierde techregio van Nederland.
- IPF heeft met onder andere met de gemeente Smallingerland een plan ontwikkeld en bijgedragen aan de realisatie om de bedrijfsschool, de instrumentenopleidingen en het Institute for Autonomous Systems te verbinden aan het ICD.
- Samen met het Innovatiecluster Drachten en de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) is er gewerkt aan Europese samenwerking door het benutten van het netwerk van de European Digital Innovation Hub, Artificiële Intelligentie Coalitie Noord-Nederland en het vormen van een coalitie voor Autonomous Systems. Daarbij is fors ingezet om Noord-Nederland de komende jaren steviger in de landelijke agenda van de smart industry te borgen.

Resultaten 2024

- Realisatie van meerjarig programma en financiering ICD 2025-2028.
- Realisatie van een verstevigde Noordelijke propositie van de HTSM in de landelijke agenda's en fondsen (o.a. Nationale Technologie Strategie, NxtGen, ROM's, EDIH).
- Realisatie en vorming van de Noord-Nederlandse triple helix-propositie voor Centre for Autonomous Systems / Infinity.
- Participeren in het landelijk consortium-programma Beethoven, onder leiding van de universiteit van het Noorden in nauwe samenwerking met de Noordelijke Bedrijven (€ 28,7 miljoen).
- Succesvolle realisatie van de eerste fase van het programma EDIH 1.0 - onder leiding van de NOM.
- Oplevering eerste onderzoeken specialisatie high-tech sensing door ICD/IPF/Provincie Fryslân.

4. Circular Materials

In 2030 is Fryslân de meest circulaire regio van Europa. Er vindt een transformatie plaats op het gebied van energie, landbouw, water en grond: schone technologie voor een schoon milieu.

Missie

Afval en verspilling zijn taboe binnen de vele initiatieven rondom het thema Circular Materials in Fryslân. We zetten in op circulaire plastics. In Chemport Europe en de Greenwise Campus werken we aan het circulair maken van plastics: van materiaal naar toepassingen, collectie, sortering, recycling en hergebruik. In noordelijk verband werken we samen aan een sterk cluster rondom groene chemie. De toekomst van de bouw is herbruikbaar, duurzaam, gezond en grotendeels biobased. Dat vraagt om ketensamenwerkingen van boeren, bouwers en overheden. We zetten in op teelt, verwerking in het design en de toepassing van biobased materialen in de bouw. Zo zorgen we voor verduurzaming van de bouw, meer CO₂-opslag en nieuwe werkgelegenheid. Naast isolatie kunnen biobased grondstoffen andere toepassingen krijgen die meer toegevoegde waarde leveren. Fryslân wil de Europese hub worden voor biobased materialen.

Propositie

Fryslân sluit zich aan bij de noordelijke agenda's om zoveel mogelijk ondernemers te verbinden aan de ambitie om een Europese topregio voor groene chemie en circulaire plastics te worden. We zetten als Provinsje Fryslân in op hoogwaardige scheiding/sortering (rendement en kwaliteit) en design/constructie. Daarnaast richten we ons op biobased materialen met sterke ketensamenwerkingen en nieuwe verdienmodellen.

Resultaten 2024

Noord-Nederland heeft in 2024 de sterke en onderscheidende coalitie voor circulaire plastics verder ontwikkeld door volop in te zetten op programma's en projecten voor bedrijfsleven, kennisinstelling en overheden.

Een aantal belangrijke verworven projecten zijn PlestiC-Ready (€ 3 miljoen), PlastiX en European Circular Innovation Valley (€ 27 miljoen) met daar binnen een submission voor circulaire plastics. Daarnaast heeft het covenant Biobased Bouw onderleiding van de vereniging Circualir Fryslan een enorme boost gekregen. Terecht wordt Fryslan geroemd om de gerealiseerde koploperspositie. Belangrijke resultaten daarbij zijn:

- Door de toekenning van het Groeifonds Toekomstbestendige Leefomgeving komt er aanvullend capaciteit in Fryslân om de biobased ketens aan te jagen.
- Het verwerven van het EU-Programma Building Based on Biobased (BBoBB).

- Realisatie van biobased bouw in de gastvrijheidsector via het project Sliepe yn'e Takomst.
- Indiening Levenlang Ontwikkelagenda Biobased door het Friese onderwijs in de Groeifondsagenda LLO-Katalysator.

5. Maritime Technology

Fryslân heeft de ambitie om toe te werken naar een volledig duurzame maritieme keten in 2030. Daarnaast heeft Fryslân de ambitie in het verduurzamen van de pleziervaart gericht op de elektrificatie in het Friese merengebied.

Missie

Er is gekozen voor emissieloosheid en circulariteit als onderscheidende specialisatie. De Friese maritieme keten willen we zo goed mogelijk koppelen aan de noordelijke maritieme keten door de doorontwikkeling naar de Maritime Board Northern Netherlands. Zo maken we innovatie, structuurversterking en financiering mogelijk via landelijke en Europese kennis- en innovatiefondsen.

Propositie

Fryslân wil zich onderscheiden langs drie lijnen:

- Green shipping: schone, slimme en functionele schepen en jachten (emissieloze levenscyclus). Door slim ontwerp, geïnspireerd door de natuur (vorm, sterkte en materialisatie), door gebruik te maken van natuurlijke duurzame bronnen in het energiespectrum (thermiek, licht, wind en water) en door in te zetten op het toepassen van lichte constructies en materialen.
- Circular shipping: duurzame en circulaire maritieme keten door modulair en circulair te ontwerpen en te bouwen (staal en composieten), zodat ook duurzamere en levensverlengende aanpassingen gedaan kunnen worden tijdens de levenscyclus van schepen en jachten, en hergebruik mogelijk is aan het einde van de levenscyclus.
- Smart shipping: veilige en slimme maritieme keten, door in te zetten op technologie en digitalisering als drager van ontwerp, bouw en levensduurverlengende oplossingen. Daarnaast kan het een oplossing zijn voor de schaarste op de arbeidsmarkt en biedt het kansen vanuit het oogpunt van veiligheid (cybersecurity) en continuïteit (onbemand varen).

Er is, samen met ondernemers, onderwijs en overheden, een agenda opgesteld voor de ontwikkeling van het speerpunt Maritime Technology. Daarnaast zetten we erop in om vanuit kennis een onderwijs- en onderzoeksagenda op te stellen langs twee sporen:

- Research, Development & Innovation (RD&I) agenda: waarin onderwijs- en onderzoeksinstellingen (Universiteit van het Noorden, mbo-hbo-wo) samen

met de sector werken aan een kennisontwikkeling die bijdraagt aan de transitie.

- Aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt: zodat toekomstige generaties goed worden opgeleid en de beoogde transitie in de sector daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.

Resultaten 2024

In november 2024 is - in samenwerking met onder andere de Universiteit van het Noorden, Súdwest-Fryslân, Conoship en de Maritime Board Groningen - een conferentie georganiseerd rondom de Digital & Green Maritime Coalition. Hiermee is een verdere basis gelegd onder de Noord-Nederlandse samenwerking in de Maritieme keten. De Universiteit van het Noorden heeft op basis van deze conferentie een aanjager aangesteld om vanuit de Universiteit van het Noorden een verder impuls te geven aan deze sector.

Binnen Fryslân is het project elektrisch varen en de Maritieme Innovatie verder uitgewerkt en onderdeel gemaakt van de regiodeal Súdwest-Fryslân. Hiermee is meerjarige funding gerealiseerd en kan er in 2025 verder gebouwd worden aan de Maritieme sector voor Fryslân in nauwe relatie met Noord-Nederland.

6. Tourism & Hospitality

In 2030 hebben Friese inwoners profijt van een 'slimme groei' van het toerisme, wat zorgt voor een prettige en gezonde woon- en leefomgeving en een bijdrage levert aan het behoud van natuur- en cultuurerfgoed en toekomstbestendige banen in een veranderende economie.

Missie

Economisch gezien is de gastvrijheidssector een belangrijke sector met een omzet van circa € 1,5 miljard. De sector levert een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid. De bezoekers zorgen voor draagkracht van voorzieningen. Lokale horeca, cultureel aanbod en recreatieve voorzieningen dragen niet alleen bij aan de mogelijkheden voor Friezen om in hun eigen omgeving te recreëren, maar ook te wonen. Hiermee draagt de sector bij aan de leefbaarheid in Fryslân.

Ondernemers, onderwijs en overheden werken vanuit de zeven principes voor 'slimme groei', waarbij de focus ligt op seizoensverlenging, cross-sectorale innovatie, verduurzaming, kwaliteitstoerisme en toegankelijkheid voor iedereen. Hiermee draagt het gastvrijheidsdomein bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en dient het Fryslân en de Friezen.

- Integraal: de samenhang met de leefomgeving en andere sectoren wordt versterkt.
- Inclusief: iedereen heeft toegang tot kwalitatieve en betaalbare vrijetijdsactiviteiten in de eigen regio.
- Duurzaam en circulair: er wordt positief bijgedragen aan de grote energie- en grondstoftransities.
- Beleefbaar landschap: we stellen de beleving van de mens centraal en koesteren en versterken het landschap bij de transitie van het landelijk gebied.
- Vakmanschap: gastheerschap ontwikkelen als ambacht en carrière om trots op te zijn.
- Passend bij Fryslân en de Friezen: Fryslân aantrekkelijk voor de Friezen zelf en waar Fryslân sterk in is.
- On brand: passend in de merkpositionering, zoals die voor Fryslân als geheel wordt ontwikkeld.

Propositie

Concreet betekent dit dat we streven naar:

- Een gastvrijheidssector die vitaal is en klaar is voor de toekomst (kwalitatief, innovatief, duurzaam en inclusief) en zorgt voor toekomstbestendige banen voor alle groepen in Fryslân;
- Een gastvrijheidssector die bijdraagt aan het behoud en de ontwikkeling van cultuur- en natuurerfgoed. Die de kwaliteit, omvang (en beleving) van het Friese landschap en natuur- en cultuurerfgoed versterkt. We zetten in op Fryslân als de fiets- en waterbestemming van Nederland;
- Een gastvrijheidssector die bijdraagt aan een prettige en gezonde woon- en leefomgeving. Die bijdraagt aan de leefbaarheid, het behoud van de nummer één positie van gelukkigste inwoners van Nederland en de instandhouding van het voorzieningenniveau in onze provincie.

Resultaten 2024

In 2024 is IPF aanjager geweest van het versterken van de samenwerking met de Marrekrite, Merk Fryslân en het Planbureau Friesland in het Huis van de Gastvrijheid ten behoeve van een goede positionering en toekomstbestendigheid van de Friese gastvrijheidssector.

In gebiedsgerichte samenwerkingen (waaronder Gaasterland & Akkrumer Goedland) is IPF in 2024 sparringpartner, waarbij vanuit de triple-helix de gastvrijheidssector als verbinder is gepositioneert met landbouw en natuur. Tevens heeft de TAF/IPF een actieve rol in de sectorconsultatie van het PCLG, Programma Commissie Landelijk Gebied, met daarbij een verbindende rol voor de gastvrijheidssector t.b.v. de verschillende maatschappelijke opgaven.

En in 2024 zijn er verschillende projecten door de TAF aangejaagd t.b.v. verbinden en agenderen van de diverse provinciale doelstellingen, waaronder het project Sliepe yn 'e takomst. Dit succesvolle project heeft ertoe geleid dat kennis over het gebruik van biobased materialen bij ontwerpen – én natuurinclusiviteit – op diverse momenten gedeeld is met architecten, bouwers en gastvrijheidsondernemers.

IPF: Wie we zijn

Stichting Innovatiepact Fryslân (IPF) is de Economic Board van Fryslân en bestaat uit een strategisch platform en een organisatie met executiekracht. Het is een pact waar ondernemers, onderwijs en overheden strategisch samenwerken en programma's uitvoeren vanuit de Economische Samenwerkingsagenda Blue Delta. Hierin weten we elkaar te vinden en te inspireren. In Fryslân wachten we niet af, maar gaan we zélf en samen aan de slag om het juiste te doen. 'Zelf, samen, doen' is het motto.

Strategisch platform

Hier bespreken bestuurders de strategische koers richting een schoon, gezond en gelukkig Fryslân. Brede Welvaart ontstaat alleen als partijen weten én voelen waar ze elkaar kunnen versterken. Het platform is het zenuwstelsel dat die uitwisseling versnelt en continu prikkelt. Hier worden kansen besproken, afspraken gemaakt en acties op touw gezet.

Organisatie

De organisatie bestaat uit een bestuur en een directie met een wendbaar team. Het bestuur is besluitvormend en heeft een toezichthoudende rol. Het team bestaat uit een directie met professionals die kansen aanjagen, strategieën en coalities ontwikkelen en uitvoering geven aan diverse programma's. De organisatie is daarmee dienend aan de ondernemers, onderwijs en overheden verbonden in het pact.

Bestuur

Het stichtingsbestuur wordt gevormd door leden van het strategisch platform. Het bestuur is leidend en kan gelegitimeerd besluiten nemen. Elk lid vertegenwoordigt ten minste één partij binnen de triple helix van Fryslân. Zo hebben onderwijs, ondernemers en overheid een gelijkwaardige stem in het bestuur.

Directie & team

De directie is opdrachtnemer van het bestuur en verzorgt de voorbereiding en executie van besluiten. Het heeft een wendbaar team dat ten dienste staat van de verbonden partijen, strategieën en coalities ontwikkelt en uitvoering geeft aan diverse aanjaag- en uitvoeringsprogramma's.

Ontwikkelprogramma's

- AgroFood
- Water Technology
- Circular Materials
- High Tech Systems & Materials
- Maritime Technology
- Tourism & Hospitality
- Merkpositionering Fryslân
- Onderwijsakkoord Fryslân
- De Uitkijkers
- Friese Kansen

Uitvoeringsprogramma's

- WRK.frl/
- Ynbusiness
- Founded (in Friesland)
- Tourisme Alliantie Fryslân
- Gastvrij Fryslân

Ontwikkel- en uitvoeringsprogramma's

WRK.frl/

In 2024 hebben we met volle kracht gewerkt aan de doorontwikkeling van WRK.frl/. Ons doel? Friesland nóg beter positioneren als een geweldige provincie om te wonen, werken en leven. Met een totaal online bereik van meer dan 1.500.000 en bijna 2.500 sollicitaties via het platform voor zo'n 400 organisaties. Stap voor stap versterken we de zichtbaarheid van Friesland als dé plek voor talent en werkgevers. En we blijven bouwen aan een toekomst waarin Friesland een nóg aantrekkelijkere regio wordt om te werken en te wonen.

Resultaten 2024

Community

Het aantal werkgevers op het platform is verdubbeld, van 200 begin 2024 naar meer dan 400 in december. Om bedrijven en organisaties nog beter te ondersteunen, werken we hard aan de standaardisering van ons werkproces richting nieuwe werkgevers. Dit maakt het voor werkgevers eenvoudiger om hun bedrijfsprofiel in te richten en hun vacatures onder de aandacht te brengen.

Een van onze manieren om werkgevers te helpen is via onze WRKShops. Tijdens deze informatieve sessies delen we kennis en inzichten over de Friese arbeidsmarkt en haar uitdagingen en hoe WRK.frl/ werkgevers daarin kan ondersteunen. Zo hebben we onder andere bij Aegon WRKShops verzorgd, waarbij de medewerkers van AEGON inzicht kregen in de kansen op de Friese arbeidsmarkt. Dit soort initiatieven versterken niet alleen de arbeidsmarkt, maar zorgen ook voor een betere match tussen talent en bedrijven.

WRKLab / Onderwijspropositie

Begin 2024 is het stageprikbord gelanceerd, een centrale plek waar studenten en bedrijven stages kunnen vinden en plaatsen. In totaal zijn er 350 stageoproepen geplaatst. Met meer dan 200 stage sollicitaties is het prikbord een groot succes. Het stageprikbord is daarmee nu het grootste stageprikbord in Friesland voor stages op alle opleidingsniveaus.

Studenten werken bij het WRKLab tussen de 10 en 20 weken aan bedrijfsvraagstukken vanuit Friese organisaties en ontvangen begeleiding en workshops. Dit biedt praktijkervaring en draagt bij aan de ontwikkeling van young professionals.

Samen met de NHL Stenden hebben wij in 2023 het WRKLab opgericht. Een plek waar studenten in (multidisciplinaire) groepjes werken aan echte vraagstukken vanuit het bedrijfsleven. Studenten werken gedurende een semester aan deze opdrachten en presenteren hun eindproduct tijdens een netwerk event aan zowel hun opdrachtgever als aan de rest van de werkgevers en studenten. Het is een groeiend succesverhaal met inmiddels een eigen locatie, meer dan 100 deelnemende studenten en 50 opdrachtgevers. Dat het netwerk-element werkt blijkt uit het feit dat er al verschillende stages uit voortgekomen zijn. Voor de opschaling zijn we inmiddels in gesprek met andere onderwijsinstellingen in Friesland die het concept willen omarmen.

Nieuwsbericht

<https://innovatiepact.frl/nieuwe-serie-wrklab-van-wrk-frl-en-nhl-stenden-afgesloten-met-eindpresentaties/>

Evenementen

WRK.frl/ organiseert en verzorgt sinds de start verschillende evenementen en WRKShops, gericht op zowel werkgevers als werkzoekenden. Hierin worden de belangrijk(st)e en actuele thema's behandeld en besproken. Dit kan lokaal, regionaal of provinciaal worden ingezet en op sector of clusterniveau. De WRKShops zijn informatief, praktisch en inspirerend, met thema's zoals het programma van WRK.frl/ en het belang ervan, evenals AI-gebruik bij werving en sollicitatie.

Belangrijke activiteiten waren onder meer deelname aan Innovate Friesland, de WRKTour voor studenten, samenwerkingen met Fryslân Werkt, UWV en NHL Stenden, en de opening van WRKLab. Daarnaast werden WRKShops gegeven bij onder andere Young Professionals Network, werkgeversbijeenkomsten en bedrijventerreinen. Specifiek voor AEGON-medewerkers werden informatiesessies en sollicitatietrainingen georganiseerd vanwege een grote uitstroom. Verder was WRK.frl/ betrokken bij de Krachttoer in Drachten, kennistafels en de Human Capital sessie van Provincie Fryslân.

Marketing

Sinds begin 2024 hebben we alle marketingactiviteiten in eigen beheer in plaats van deze uit te besteden aan externe partijen. De keuze voor een eigen team is gemaakt op basis van een gewenste verbeterslag in de kwaliteit, kwantiteit en flexibiliteit van onze marketing en brengt ook een gewenste kostenbeheersing met zich mee.

Onze zichtbaarheid op social media blijft groeien. Met algemene campagnes brengen we WRK.frl/ en de thema's wonen, werken en leven in Friesland onder de aandacht bij werkgevers en werkzoekenden. Vanaf september is de focus verlegd van de kanalen van Meta naar LinkedIn. Het totaal bereik op LinkedIn in een jaar tijd is 170.000 impressies,

op Instagram 50.000 weergaven en op Facebook 100.000 weergaven. Dit geeft een goed beeld van de zichtbaarheid en engagement op onze verschillende kanalen.

Eind september en begin oktober waren we te zien in het programma Welkom in het Noorden. Een nieuw TV programma op SBS6 waarin het noorden van Nederland als fijne plek om te wonen en werken wordt gepromoot. In de afleveringen over Friesland zijn wij met WRK.frl/ te zien geweest. Deze afleveringen hadden een totaalbereik van maar liefst 400.000 kijkers – een fantastische boost voor de naamsbekendheid van WRK.frl/ en voor de boodschap die WRK.frl/ uitdraagt. Ook buiten Friesland.

Afgelopen zomer hebben we actief deelgenomen aan de LEIP! introductieweek voor studenten. Als sponsor waren we zichtbaar bij deze doelgroep en stonden we met een kraam op de LEIP!-markt. Dit gaf ons de kans om direct in contact te komen met studenten, hen te informeren over de mogelijkheden op WRK.frl/ en zo een jonge doelgroep te enthousiasmeren voor een toekomst in Friesland. Op deze leuke en laagdrempelige manier zijn we onder de aandacht gekomen bij meer dan 2000 studenten.

In juni 2024 behaalden we de mijlpaal van 1.000 sollicitaties via het platform. Slechts zes maanden later, in december, werd de 2.500e sollicitatie verstuurd.

Nieuwsbericht: <https://innovatiepact.frl/1000e-sollicitatie-via-wrk-frl/>

Ynbusiness

Ynbusiness draagt bij aan een sterk en ondernemend midden- en kleinbedrijf in Fryslân door ondernemers te ondersteunen bij praktische vragen, strategische vraagstukken, ondernemerschap en urgente kwesties. Ynbusiness maakt uitdagingen en trends inzichtelijk en brengt de daadwerkelijke behoeftes en belemmeringen van Friese ondernemers in kaart voor samenwerkingspartners. Daarbij worden ondernemingen in beweging gezet door te experimenteren, samen te werken en te leren. Waar we op inzetten:

- Ondersteuning bij ondernemersvraagstukken;
- Trends in het Friese midden- en kleinbedrijf (mkb) inzichtelijk maken;
- Initiatieven voor samenwerking stimuleren.

In 2024 is er een managementwisseling geweest. Dennis Carton heeft na ruim 7 jaar een andere uitdaging gevonden. Mascha Perquin is per 1 december 2024 begonnen als nieuwe programma manager.

Resultaten 2024

- 929 gesprekken met ondernemers: waarvoor we een gemiddelde waardering van 8,9 kregen;
- 292 doorverwijzingen naar relevante contacten voor ondernemers.
- De Net Promoter Score (NPS) score is 8,9. De NPS meet in welke mate een bedrijf wordt aanbevolen. De vraag die gesteld wordt aan alle ondernemers waar Ynbusiness gesprekken mee voert is 'Hoe waarschijnlijk is het dat je de dienstverlening van Ynbusiness aanbeveelt bij andere ondernemers?';
- Ynbusiness is in 2023 aangesloten op het landelijke netwerk van Trade & Innovate Nederland waardoor we voor Friese ondernemers nog beter en sneller de juiste publieke partijen in het buitenland kunnen vinden die benodigd zijn voor internationalisering. Hiermee zijn 30 bedrijven ondersteund in 2024.

Naast bovenstaande resultaten zijn er ook een aantal samenwerkingsprojecten uitgevoerd:

- **Konnect:** vanaf medio 2022 t/m 1 december 2023 heeft Ynbusiness een actieve rol gespeeld in het project Konnect, een gezamenlijk project van de Noordelijke kennisinstellingen en eerstelijnsorganisaties. Het doel van Konnect was: Inventariseren, experimenteren, monitoren en met elkaar leren hoe de Noord-

Nederlandse kennis- en onderwijsinstellingen (mbo, hbo en wo) de afstand met het mkb kunnen overbruggen en hun valorisatierol efficiënter en effectiever kunnen invullen. Konnect heeft veel teweeggebracht in het Noordelijke ecosysteem. Er zijn veel nieuwe ontmoetingen geweest waardoor er een 'Konnect-beweging' op gang is gekomen, een lerend en groeiend netwerk van mensen, instellingen en organisaties die elkaar steeds beter kunnen vinden. Ynbusiness heeft hierin een belangrijke rol gespeeld door de behoeften van het mkb goed naar voren te brengen en ook duidelijk te maken hoe belangrijk het mkb is voor het onderwijs. In 2024 is hard gewerkt aan een vervolg en een nieuw projectplan tot stand gekomen. Meer informatie: www.konnect.nu;

- **Noord Nederland Verdient Circulair:** het programma Noord-Nederland verdient Circulair (NNvC) is opgezet om ondernemers in Groningen, Fryslân en Drenthe aan te moedigen (meer) circulair te ondernemen. Door bestaande barrières te overwinnen en nieuwe connecties tussen partijen te smeden, stimuleert het programma de vorming van clusters en bevordert zo circulair ondernemerschap. Ynbusiness heeft zich in het project onder meer gericht op de analyse van het bestaande ecosysteem op het gebied van circulaire economie, de implementatie van vijf CIRCO tracks en het bezoeken en adviseren van bedrijven in het kader van de Duurzame Dertig. Ook is er gewerkt aan de ontwikkeling van een digitale Quick Scan voor Circulariteit in samenwerking met GroBusiness en Ik Ben Drents Ondernemer; In 2025 zal Noord Nederland verdient Circulair een vervolg krijgen.
- **European Digital Innovation Hub (EDIH):** Ynbusiness is een van de partners in de EDIH. De vijf regionale EDIH's zijn een belangrijk onderdeel van het Digital Europe-programma van de Europese Commissie (EC). Met een netwerk van EDIH's wil de EC een brede regionale ondersteuning realiseren voor het versnellen van digitalisering. In Noord-Nederland ligt de focus op advies en ondersteuning voor de innovatie van autonome systemen bij het mkb. Ynbusiness ziet dat organisaties behoefte hebben aan toegankelijke manieren om autonomie te omarmen als een haalbare bedrijfsstrategie. Daarom helpt Ynbusiness mkb-bedrijven in Noord-Nederland de voordelen van autonome systemen te benutten. De diensten zijn ontworpen om bedrijven te ondersteunen bij elke stap op het pad naar digitalisering en autonomie. Van het in kaart brengen van de huidige situatie tot het ontwikkelen van demo- en testlocaties, het trainen van medewerkers tot het vinden van de juiste financiële middelen.
- **Ontzorgingsprogramma mkb en Verduurzamen Bedrijventerreinen:** Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in januari 2024 een subsidieregeling

(SPUK Bedrijfsmatig Vastgoed) gepubliceerd. Deze regeling helpt provincies bij het verduurzamen van bedrijfsvastgoed, -processen en bedrijventerreinen via twee programma's:

- Ontzorgingsprogramma Verduurzaming mkb – Dit ondersteunt kleine bedrijven (tot 50 medewerkers) bij het maken van een duurzaamheidsplan voor hun pand of bedrijfsvoering. Een team van adviseurs helpt ondernemers met een concreet plan, gericht op energiebesparing en toekomstige wetgeving.
- Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen – Dit stimuleert gezamenlijke verduurzamingsinitiatieven op bedrijventerreinen. Samenwerking is belangrijk om thema's als energietransitie, circulariteit en vergroening aan te pakken.

Met deze regeling willen we 341 (micro en klein) mkb-bedrijven ondersteunen en minstens 46 bedrijventerreinen helpen bij het vormen van het collectief om duurzaamheidsprojecten te initiëren. De Provincie Fryslân heeft IPF - Ynbusiness een meerjarige projectsubsidie verstrekt om uitvoering te geven aan het plan van aanpak van d.d. 31 juli 2024. De Provincie versterkt hiermee het uitgangspunt om ondernemers te bedienen vanuit de één loketgedachte. Het programma Ynbusiness voert de activiteiten uit met een team van aanjagers, een themaspecialist en een projectleider. De projectleider legt verantwoording af aan het opdrachtgeversteam.

In 2024 is een magazine verschenen met publicatie van allerlei data over Ynbusiness en het Friese bedrijfsleven. Daarnaast stonden er hoogtepunten in van 7 jaar Ynbusiness:

https://issuu.com/ofbv/docs/of_yb_special_2024_hr?fr=sOTU2Yjc1NTcwODg

Tourisme Alliantie Friesland

De TAF is een actiegericht netwerk dat het triple helix ecosysteem verbindt en initiatieven ontplooit ter versterking van Friese gastvrijheidssector. Daarmee is de scope van de TAF volledig gericht op verbinden, onderzoek op basis van netwerkinitiatieven en experiment om tot nieuwe oplossingen te komen. We zijn een denktank die verbindt maar ook aanjaagt (onderzoek en experiment) zowel in beleidsontwikkeling naar de toekomst maar ook in de uitvoering hier en nu.

In de Toerisme Alliantie Friesland zitten ondernemers (toerisme, recreatie en retail), onderwijs (mbo en hbo), overheden (provinsje Fryslân en gemeenten) en maatschappelijke organisaties vanuit de cultuur- en natuursector. We zetten actief in op:

- Stakeholders binnen de sector versterken en verbinden.
- Ondernemerschap versterken op gebied van innovatie, duurzaamheid en circulariteit.
- Nieuwe intersectorale verbindingen aanjagen (cultuur, retail, natuur, agrotourisme, etc.)
- Gastvrijheidssector verbinden aan maatschappelijke uitdagingen.

Resultaten 2024

De behaalde resultaten door de TAF in 2024, delen we op in verschillende categorieën.

Bijeenkomsten

Ook dit jaar hebben weer TAF bijeenkomsten georganiseerd. In 2024 waren er vijf bijeenkomsten van de TAF; thema's die in deze sessie besproken zijn, zijn o.a. AI, 'Is Friesland nog wel aantrekkelijk voor de jeugd', Ambities provincie Fryslân, 'hoe kunnen we bedrijfsleven en onderwijs verder versterken', 'Kunnen we verbindingen maken op Europees niveau ter versterking van de gastvrijheidssector. Diverse brainstorm items hebben geleid tot onderzoeken, experimenten en projecten of hebben binnen het ecosysteem tot nieuwe verbindingen geleid.

Op 19 maart vond het Frysk Recreatie Kongres plaats in Oude Leije. De TAF leden waren hier bij aanwezig. Daarnaast leverde de TAF een bijdrage door aanwezigheid op het netwerklein.

De TAF is betrokken geweest bij de afhechting van programma Gastvrij Fryslân 2028, waarbij per 18 juli stuurgroep Gastvrij FRL en de schipperstafel zijn opgeheven en waarbij verbinding is gelegd met het strategisch platform van het IPF.

De TAF is deelnemer van de sectorconsultatie voor de sector Leefomgeving van de Provinciale Commissie Landelijk Gebied. Bij de circa tien bijeenkomsten per jaar, levert de TAF input voor de vertegenwoordiging van de sector Leefomgeving in de PCLG.

De TAF is betrokken bij het actieplan voor de ontwikkelopgave Toekomstbestendige Banen. Voorzitter en secretaris hebben ieder een rol in de stuurgroep/klankbord en binnen de TAF bijeenkomsten wordt meegedacht over het actieprogramma, bijvoorbeeld [invulling RIF](#) aanvraag i.s.m. het onderwijs.

De voorzitter van de TAF heeft – met diverse andere stakeholders uit de TAF – zitting in de stuurgroep van de RIF.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/bijeenkomsten/frysk-toerisme-kongres/>
<https://www.taf.frl/rif-gastvrij-fryslan/>
<https://www.taf.frl/toekomstbestendige-banen/>

Projecten

Naast het organiseren van en deelnemen aan bijeenkomsten, vervult de TAF een rol in verschillende projecten.

Vitale kernen

Op 4 juli 2024 organiseerde Toerisme Alliantie Friesland, in samenwerking met Ynbusiness, centrummanagers in Friesland, de provincie Fryslân, en onder andere Ivo Krikke en Alberto Kinderman, de tweede Inspiratiebijeenkomst 'Toekomstbeelden voor levendige, toekomstbestendige en leefbare kernen in Friesland' in Grou.

Bekijk [hier](#) het verslag van deze bijeenkomst.

Op donderdag 3 oktober werd in de Lawei in Drachten het Koopstromenonderzoek 2024 gepresenteerd, uitgevoerd door BRDG Advies, Ipsos en I&O Research in opdracht van Provincie Fryslân. Dit onderzoek biedt een diepgaand inzicht in het koopgedrag en de retailstromen binnen de provincie. Zowel op organisatie als inhoudelijk heeft de TAF een bijdrage geleverd aan deze bijeenkomst.

In 2025 is de TAF als aanjager betrokken bij het totstandkoming van de nieuwe Friese Retail Actie agenda.

Sliepe yn 'e takomst

TAF is projectleider van [Sliepe yn 'e takomst](#). Sliepe yn 'e Takomst was een ambitieus project in 2024 waarbij zeven teams, bestaande uit een gastvrijheidsondernemer,

aannemer en architect, samenwerkten om biobased en circulaire recreatiewoningen te ontwerpen. Het project had als doel kennis en ervaring op te doen over biobased en circulair bouwen, en deze kennis toegankelijk te maken voor anderen.

In dit project werd samengewerkt met de volgende vijf organisaties; Bouwend Nederland, Toerisme Alliantie Friesland, St. Samenwerkende Bouwbedrijven Friesland, Vereniging Circulair Friesland (waaronder o.a. CRAFT+) & Gemeente Súdwest-Fryslân.

Gedurende het project vonden meerdere belangrijke momenten plaats:

Kick-off op 6 februari 2024: Hier werd het startschot gegeven voor de zeven ontwerpteams, waarbij ook studenten uit het mbo en hbo betrokken waren om praktijkervaring op te doen.

Tussenbijeenkomst op 24 april 2024: Tijdens deze bijeenkomst werden de eerste vorderingen gepresenteerd en de uitwisseling van ideeën gestimuleerd.

Eindbijeenkomst op 24 september 2024: Dit markeerde de feestelijke afsluiting van het project in Theater Sneek, waar de innovatieve ontwerpen werden gepresenteerd aan een breed publiek.

Tijdens de eindbijeenkomst (opkomst van +/- 280 gasten) werd naast de zeven biobased ontwerpen ook de [kennisbank](#) onthuld.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/nieuws/biobased-recreatiewoningen-als-inspiratiebron/>
<https://www.taf.frl/nieuws/nieuwe-kennis-voor-teams-van-project-sliepe-yne-takomst/>
<https://www.taf.frl/nieuws/tussenstand-sliepe-yne-takomst/>
<https://www.taf.frl/nieuws/kick-off-sliepe-yne-takomst/>

Vitale Logiesaccommodaties

Het programma Vitale Logiesaccommodaties is een van de zeven pijlers van het Programma Gastvrij Fryslân 2028. Een ambitieus project waarin ondernemers met logiesaccommodaties en overheden gestimuleerd en ondersteund worden om van goede plannen en ideeën toekomstbestendige plannen te maken, passend bij Fryslân en haar bewoners. Met ruimtelijke kwaliteit, goede voorzieningen en vitale bedrijven wordt Fryslân mooier en leefbaarder. Daarmee heeft de provincie toegevoegde waarde voor gasten en bewoners.

De TAF heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd t.b.v. het actieprogramma Vitale Logiesaccommodaties. Proactief inzetten van instrumenten uit het actieprogramma, als daar zijn 'Nije Logies' en het 'Recreatie Expert Team'. TAF heeft meegedacht over de borging van ontwikkelopgave bij diverse instanties t.b.v. behouden van instrumenten en kennis voor overheden en ondernemers. 31 juli 2024 is het programma 'Vitale Logiesaccommodaties' afgerond.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/nieuws/vitale-logies-laatste-kans-ret/>
<https://www.taf.frl/wp-content/uploads/2021/07/Managementsamenvatting-Actieplan-vitale-logiesaccommodaties-Fryslan.pdf>
<https://innovatiepact.frl/project-vitale-logies-feestelijk-afgesloten/>

Kennis voor de toekomst

Aanjagen bezoekersmonitor, ontstaan vanuit behoefte bezoeks-tellingen 'groene directeuren'. Meedenken bij 'kickstart' bijeenkomst ontwikkelopgave. Aanjagen mogelijkheid pilot/implementatie nachtregister en bezoekersmonitor.

Nieuwsbericht;

<https://gastvrijheidsmonitor.frl/>
<https://www.taf.frl/nieuws/continu-bezoekersonderzoek-van-de-provincie-fryslan/>

Project Fries

In het najaar van 2024 is de Friese website van de TAF gelanceerd. De Friestalige lezer wordt hiermee nog beter bediend. Daarnaast zijn er bij bijna 100 rustpunten in Friesland voor de zomervakantie bordjes uitgereikt met een Fries spreekwoord & de uitleg van het spreekwoord. Door de QR code en de aansprekende spreekwoorden op de bordjes wordt de bezoeker op een laagdrempelige manier in contact gebracht met het Fries. Aan het eind van 2024 zijn er in het Bildt en in de Stellingwerven dezelfde type bordjes uitgedeeld bij de rustpunten in deze regio's. In dit geval voorzien van spreekwoorden met minderheidstalen.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/nieuws/wij-zijn-over-friese-website/>
<https://www.taf.frl/nieuws/3203/>
<https://www.taf.frl/nieuws/minderheidstalen-streektaalen-ook-zichtbaar-bij-rustpunten/>

AI in de gastvrijheidssector

De TAF houdt zich continu bezig met de vraag hoe we de gastvrijheidssector toekomstbestendig kunnen maken. Daarbij verkennen we ook de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie (AI) in de gastvrijheidssector. Hiervoor organiseerden we in 2024 (en voor 2025) een aantal bijeenkomsten en workshops.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/ai-in-de-gastvrijheidssector2/>
<https://www.taf.frl/nieuws/ai-in-uw-onderneming/>

Huis van de Gastvrijheid

Om te komen tot een reguliere samenwerking en afstemming tussen de relevante systeemorganisaties werden in 2024 de eerste schreden gezet op weg naar het zogenaamde 'Huis voor de Gastvrijheid' (HvdG). Een overlegtafel van de vier Friese systeemorganisaties en kernspelers in het destinatiemanagementmodel: IPF/TAF, Merk Fryslân, Marrekrite en Planbureau Fryslân.

Green Key

Op de dag van de duurzaamheid werden de 'Green Keys', groene iconen, gelanceerd. Als eerste provincie in Nederland biedt Friesland op de toeristische websites van Visit Friesland en Visit Wadden ondernemers de mogelijkheid aan bezoekers te tonen hoe duurzaam zij opereren. Ook op de website van Meet in Friesland zijn deze duurzaamheidsindicatoren doorgevoerd. Daarnaast heeft de TAF een nieuw Green Key traject voor 2025 aangejaagd.

Nieuwsberichten

<https://www.taf.frl/nieuws/3344/>

<https://www.taf.frl/bijeenkomsten/inspiratiesessie-green-key-voor-friese-ondernemers-in-de-gastvrijheidssector/>

<https://www.taf.frl/projecten/doorlopende-projecten/green-key-begeleidingstraject-24-25/>

Onderzoeken en experimenten

In 2024 hebben we als TAF de volgende onderzoeken en experimenten aangejaagd.

Onderzoeken

- 'Gans op het bord' (n.a.v. motie PS onderzoek gedaan naar mogelijkheden om meer ganzenvlees t.b.v. consumptie beschikbaar te krijgen)
- Vitale horeca ([presentatie onderzoek](#))
- Verkorte voedselketen; Akkrumer Goedland samenwerking en aanjagen verbinding sectoren.
- SPRONG-programma Gastvrije Transitie van start: [duurzame vernieuwing in de gastvrijheidssector](#)
- Gastvrij Friesland voor elke inkomensgroep; onderzoek mogelijkheid structureel aanbod vakantiebank 25 gezinnen Leeuwarden-Oost

Experimenten

- Organiseren [Circulaire bustour](#)
- Verbinden culinaire Friesland (drie inspiratiesessies georganiseerd)
- November [Museummaand](#)
- Afronding [Toerisme Challenge](#)

Merkpositionering Fryslân

Fryslân is een merk. Dat merk is geladen door de eeuwen heen en wordt iedere dag opnieuw geladen door wat wij doen en wat wij – en anderen – zeggen. Daarom moeten we bewuster omgaan met het beeld van Fryslân. Zowel in Fryslân zelf als (ver) daarbuiten. Om het bijzondere karakter en de kracht van Fryslân beter uit te dragen en daarmee het imago van Fryslân te versterken is in de afgelopen jaren een merkpositionering opgesteld. Deze merkpositionering dient ter ondersteuning van onze eigen identiteiten, onze eigen verhalen en onze eigen proposities. Als individuen, als organisaties en als overheden. Het is een fundament waarop we samen kunnen bouwen.

Merkpositionering Fryslân streeft ernaar het bijzondere karakter en de kracht van Fryslân te benadrukken en de identiteit en het imago van de regio te versterken. Het doel is het vergroten van trots en verbondenheid, het bewuster omgaan met de unieke aspecten van Fryslân, en het creëren van een gezamenlijke en herkenbare identiteit die organisaties en individuen verbindt. Zodat we een eenduidiger verhaal vertellen: over de kracht en de authenticiteit van Fryslân, over wat Fryslân werkelijk is en wat Fryslân in haar veelzijdigheid te bieden heeft.

In opdracht van Innovatiepact Fryslân en de Provincie Fryslân is deze merkpositionering ontwikkeld. Hieraan werkten inwoners van Fryslân mee, Friezen uit de kunst- en cultuursector, de wetenschap, het onderwijs, het bedrijfsleven en de overheid. Maar ook Friezen die buiten de grenzen van de provincie en Nederland actief zijn.

Resultaten 2024

- Op 7 maart 2024 werd de tussenstand van de Merkpositionering gepresenteerd en gevierd tijdens een event in het Friso Theater. Er waren 250 personen van 125 organisaties aanwezig. Tussen deze aanwezigen zaten 59 nieuwe organisaties. Tijdens een interactieve talkshow waren er voorbeelden van organisaties die – samen met de Merkgeregisseurs – gewerkt hebben aan de zichtbaarheid van de merkpositionering binnen hun organisatie en communicatie naar buiten. Hiermee werd duidelijk dat er een mooie beweging in gang gezet is.
- De Merkgeregisseurs hebben in 2024 de lijn van fysieke bijeenkomsten, werksessies en persoonlijke fysieke en/of online gespreken doorgezet. Er zijn vier Merkfiltersessies georganiseerd, waarvan één speciaal voor Communicatiebureaus. Daarnaast is er een speciale werksessie georganiseerd voor de RMT's.
- In september verschijnt de [Friese Imago Monitor 2024](#). Hierin wordt o.a. gekopt 'Werk aan de winkel!' hiermee wordt het extra duidelijk dat het essentieel is dat we

de merkpositionering verder op gang brengen en zorgen voor synchroniciteit in de manier waarop we de identiteit van Fryslân uitdragen.

- In november wordt de Club van 100 opgericht. Deze selecte groep – van zo'n honderd - koplopers komt structureel samen om de voortgang van de Merkpositionering te bevorderen. Zij nemen het voortouw en inspireren andere organisaties. Daarnaast biedt iedere deelnemer 10 uur tijd aan om ingezet te worden voor uitdagingen rondom het imago van Fryslân. Op 13 november kwam de Club van 100 voor het eerst samen en tekenden de aanwezigen een commitmentverklaring.
- Eind 2024 zijn er 138 organisaties geactiveerd, daarmee staat de teller totaal op 220 betrokken organisaties en 671 betrokken personen.

Met deze resultaten en betrokkenheid kijken we uit naar het vervolg van de implementatie en duurzame verankering van de merkpositionering binnen en buiten Fryslân. Samen bouwen we aan een sterker Fryslân dat zijn unieke identiteit zelfbewust en trots uitdraagt.

Links en video's

Merkpositionering Fryslân documenten

[Merkpositionering Nederlands](#)

[Merkpositionering Frysk](#)

[Merkpositionering Engels](#)

Nieuwsberichten

[Maart – Event Merkpositionering Friso Theater](#)

[November - Nieuwsbericht Club van 100 van start](#)

Video

[Video's Merkpositionering](#)

Nieuwsbrieven/ mailings

[Maart – Nieuwsbrief](#)

[September - Nieuwsbrief](#)

Onderwijsakkoord Fryslân

Vijf onderwijsinstellingen, Aeres, Firda, NHL Stenden Hogeschool, Van Hall Larenstein en de Rijksuniversiteit Groningen, gaan structureel samenwerken in het Onderwijsakkoord Fryslân. Met dit onderwijsakkoord positioneren de onderwijsinstellingen zich als stevige partner voor ondernemers en overheden. Het akkoord richt zich op het versterken van de brede welvaart; een krachtig en innovatief Fryslân waar het goed leven, ondernemen én leren is. De vijf onderwijsinstellingen verzorgen onderwijs en doen onderzoek in brede zin. De drie kerndoelen uit het onderwijsakkoord zijn;

- Realisatie van de beste campussen, opleiding en hybride leeromgevingen in Fryslân en versterken van de brede welvaart als circulaire, inclusieve en innovatieve regio op het gebied van zes speerpunten; AgroFood, Water Technology, High Tech Systems & Materials, Circular Materials, Maritime Technology en Tourism & Hospitality;
- Werken aan het opleiden van wendbare professionals in een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Waar elk talent zich optimaal kan ontplooiën, nieuwe kennis en vaardigheden kan ontwikkelen en daarmee een bijdrage levert aan de maatschappij;
- Het positioneren en profileren van Fryslân als een vitale innovatieve regio die in 2030 Europese koploper is in de circulaire economie.

Resultaten 2024

Met het onderwijsakkoord zorgen de vijf onderwijsinstellingen voor een betere doorstroming, een leven lang ontwikkelen, stevigere samenwerking met het mkb en werken ze aan het stimuleren van ondernemerschap, techniek, circulariteit en inclusiviteit. Hieronder een aantal voorbeelden van projecten en resultaten die behaald zijn.

- **Actieplan Leven Lang Ontwikkelen:** voor een wendbare en toekomstgerichte arbeidsmarkt. De onderwijsinstellingen hebben samen een werkgroep opgericht. Zo zijn er meerdere LLO aanvragen ingediend o.a. op het gebied van Biobase. Ook zijn er diverse gesprekken gevoerd voor het oprichten van een Regionaal Werkcentrum waarbij de onderwijsinstellingen een belangrijke rol spelen in het bij- en omscholen van de beroepsbevolking.

- **Digitale Werkplaats Fryslân:** waarbij studenten van Firda en NHL Stenden ondernemers ondersteunen in de [snelgroeiende digitale ontwikkelingen](#).
- **Konnect:** samenwerken aan experimenten om de afstand tussen mkb en onderwijsinstellingen te verminderen en om innovatie en valorisatie te versterken. Alle experimenten zijn te vinden op: [Konnect.nu](#). In 2024 is er gewerkt aan een nieuw programma Konnect 2.0 als vervolg op het eerdere uitvoeringsprogramma.
- **De Noorderlingen:** een minor ondernemerschap voor ambitieuze studenten met een eigen onderneming. Vijf maanden lang écht werken aan je bedrijf of business-idee onder begeleiding van professionals. De onderwijsinstellingen zijn in 2024 toegetreden tot Stichting de Noorderlingen en verzorgen per 2025 de topminor ondernemerschap.
- **Doorstroming:** in 2024 is er gewerkt aan de doorstroming van de domeinen in de tekortsectoren; techniek, zorg, gastvrijheid en life sciences. De instellingen hebben gewerkt aan de [oprichting van een aantal lycea's](#).
- **Fries Centrum voor Ondernemerschap:** samen met de 5 onderwijsinstellingen wordt er gewerkt aan het bijeenbrengen van de programmering rondom ondernemerschap, door keuzedelen, minoren, journey's en opleidingen te verwerken in één programmering met één set aan regelingen voor studenten. Daarnaast is er ook met FB Oranjwoud, NOM, FOM een aanmoedigingsfonds opgericht voor ondernemende studenten
- **Week van de Regio:** van 7 tot 11 oktober hebben studenten van het [mbo, hbo en wo samengewerkt](#) aan een regionaal vraagstuk. Dit jaar zijn ze samen aan de slag gegaan met uitdagingen uit de praktijk van vier innovatieve opdrachtgevers uit het veenweidegebied.
- **WRKLab:** waar studenten van verschillende opleidingen en achtergronden als team aan de slag gaan met concrete vraagstukken van ondernemers. Via: [Wrk.frl](#)/ kun je meer informatie vinden.
- IPF heeft als formateur de vijf onderwijsinstellingen in 2024 begeleid en geholpen bij de uitvoering van het Onderwijsakkoord. Daarnaast vervult IPF de rol van secretaris-directeur van het Fries Onderwijsberaad. Dit Beraad is een bestuurlijk overleg van de onderwijsinstellingen waar ze de strategie en koers uitzetten t.a.v. gemeenschappelijke dossiers, bespreken ze de gezamenlijke lobby, bespreken ze de voortgang van het OAF en vindt er afstemming plaats ten aanzien van de

Universiteit van het Noorden. [Meer informatie over het Onderwijsakkoord Fryslân vind je hier.](#)

- [Video over het Onderwijsakkoord Fryslân](#)

De Uitkijkers

De Uitkijkers is een platform voor toekomstperspectieven waar we de dialoog aangaan op complexe vraagstukken. Dat doen we in een neutrale plek buiten de politieke arena: de soft-space. Hier praten partijen vanuit de inhoud, zonder functie of eigenbelang, over deze vraagstukken. Het platform richt zich op langetermijnperspectieven en werkt aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Het programma sluit aan op de drie missies van geïnspireerd door water en bodem, circulaire samenleving en verbonden platteland.

Resultaten 2024

Het afgelopen jaar heeft De Uitkijkers een aantal succesvolle bijeenkomsten georganiseerd op de thema's water, circulair en verbonden gemeenschappen. We hebben het gehad over de toekomst van water, de gezonde bodem en de gezonde mens, de geestelijke gezondheid op het platteland, toekomst van wonen in de dorpen en biobased bouwen.

Hieronder een overzicht van de dialogen die in 2024 zijn georganiseerd:

- Welkom in de wegwerpmaatschappij;
- Mienskip als nieuwe bouwcultuur;
- SDG-café;
- Bouwen met de Mienskip;
- Wetterpetear en prijsuitreiking waterbesparende ideeën Stim fan Fryslân;
- Evenementen organiseren: van hoofdpijn naar hoempapa;
- Van voedselbank naar vrolijke pluktuin;
- SDG Action Day;
- Blinder! Ultieme matching tussen jonge mensen en een baan in Fryslân;
- PFAS: van wanhoop naar hoop naar hoop aan de waterkant;
- Eenzaamheidsactie #Vraagdoor
- Blinder! Onderwijs van de toekomst;

Daarnaast zijn we afgelopen jaar een podcast gestart, Radio Maaiveld. Dat is een podcast waar Marijke Roskam in gesprek gaat met de mienskip over een circulaire samenleving.

Per 1 januari 2024 is de samenwerking tussen Arcadia en het Innovatiepact Fryslân gestart en verder versterkt in 2024. Samen dragen zij De Uitkijkers. Ook zijn Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, gemeenten Leeuwarden, Heerenveen Smallingerland en Súdwest-Fryslân vaste partners van De Uitkijkers.

Ook heeft de Uitkijkers samen met de provincie de prijs uitgereikt voor de actie [Stim van Fryslân](#) waarbij de provincie Fryslân inwoners en bedrijven vraagt om goede ideeën aan te dragen om drinkwater te besparen.

Tot slot is er een mooie inspirerende actie geweest met NHL Stenden over eenzaamheid onder studenten en mentale welzijn. Het Uitkijkers team ging in gesprek met studenten over de vraag [#vraagdoor](#).

Friese Kansen

Friese Kansen heeft als doel ideeën voor cultuur, onderwijs, toerisme en zorg in Fryslân te stimuleren. Fryslân bruist van de ideeën! Die borrelen voortdurend op bij burgers, ondernemers en organisaties. Friese Kansen wil voorkomen dat goede ideeën niet worden doorgezet door regels, formaliteiten of te weinig daadkracht en samenwerking. Het wil kansen omzetten in actie en resultaat.

IPF is samen met FB Oranjewoud en PlusNauta onderdeel van de Stichting Friesche Compagnie. In 2024 is er geen Friese Kansen-evenement georganiseerd. De volgende bijeenkomst staat gepland voor februari 2026.

Founded

Founded is een organisatie die zich inzet voor het versterken van het startup- en scale-up ecosysteem in Noord-Nederland. De missie is om meer en hoogwaardige startups in de regio te laten ontstaan en door te groeien tot scale-ups, wat het innovatievermogen van de regio's vergroot. Het ecosysteem wordt ontwikkeld en ondersteund door middel van inspirerende activiteiten, verbinding met de juiste partners en hoogwaardige programma's. De kernactiviteiten richten zich op toegang tot talent, versterking van tech transfer, toegang tot de markt en toegang tot kapitaal. Er wordt gewerkt op een datagedreven manier om op verschillende dimensies inzichten te vergaren voor de doorontwikkeling van het startup-ecosysteem.

Focus 2024

2024 was het eerste jaar dat Founded aan de slag mocht als Noord-Nederlands programma in plaats van zich alleen te richten op Friesland (<https://www.founded.in/news/persbericht-lancering-founded-in-the-north>). Samen met de partners IPF, Bestart, NOM en de Noorderlingen in het consortium, maar ook samen met alle andere stakeholders van het startup ecosysteem wordt er vanaf 1 januari 2024 gewerkt aan één Noordelijk startup ecosysteem. De focus van het Founded in Friesland programma in 2024 heeft verder gebouwd op de voorgaande jaren en is tweeledig. Founded heeft zich volledig ingezet om het ecosysteem zó te versterken dat er meer en vooral kwalitatief hoogwaardige startups de markt betreden en een hoger percentage doorgroeit naar scale-up. De resultaten van de verschillende programma's zijn hieronder te lezen.

Resultaten 2024

Inspiratieprogramma studenten

In 2024 hebben we een follow-up systeem geïntroduceerd, waarbij we van alle deelnemers in de inspiratiefunnel een studentnummer registreren. Hiermee maken we de effectiviteit van onze funnel inzichtelijk en zien we ook hoeveel studenten uit ons funnel doorstromen naar de programma's van de kennisinstellingen. Vanuit 2024 zijn er nu 14 studenten doorgestroomd naar de programma's van de kennisinstellingen.

In het kader van het inspiratieprogramma zijn er in 2024 maar liefst 8 events georganiseerd waarvan 6 uitverkocht waren met een bezettingsgraad van meer dan 95%. Vanaf Q4 kon Founded echt een kwaliteitsslag maken door het goedgekeurde EFRO-project en dat is hier direct te zien. In kwartaal 4 zijn er 4 Business Lunch Talks (BLT), 2 Fuckup Nights (FUN), 2 Launch Games (LG) en 1 Business Idea Generator (BIG) georganiseerd waar in totaal bijna 1000 studenten werden geïnspireerd. Hiervan werden

2 BLTs, 1 FUN, 1 LG en 1 BIG in Friesland georganiseerd (met in totaal 506 deelnemers). Voor 2025 wordt hetzelfde ritme aangehouden: in elke provincie in elk kwartaal 1 BLT, 1 FUN, 1 LG en 1 BIG.

Noorderlingen

Het Noorderlingen programma valt sinds het EFRO-project ook onder Founded. Hierbij kunnen studenten van NHL Stenden of de Hanze een ondernemerschapsminor volgen. In 2024 hebben 2 edities plaatsgevonden met in totaal 35 deelnemers. In 2024 is een begin gemaakt aan de implementatie van het StartupFramework en daar zal in 2025 op worden voortgeborduurd. In 2025 gaat het programma ook een internationale editie aanbieden.

Startup Visa

In 2024 heeft de focus gelegen om de kwaliteit van aanvragen voor het Startup Visa te verhogen door een betere beslisboom te integreren op de website. In 2024 hebben 6 nieuwe startups hun facilitator in Noord-Nederland gevonden, waarbij bijvoorbeeld 1 een internationale onderzoeker van de RUG die al in Nederland was en nu verder gaat met een startup. Van de 6 nieuwe startups zitten er twee in Friesland.

Inspiratieprogramma onderzoek

In 2024 is Founded gestart met de programmering om onderzoekstudenten, onderzoekers en medewerkers te inspireren en identificeren: een activiteitenfunnel van 'is ondernemerschap wat voor mij' naar 'ik ga een onderneming starten'. Daarvoor is Scout in Science ingehuurd om een analyse te doen waarbij een AI-model publicaties beoordeeld op valorisatie-mogelijkheden. In eerste instantie werden hier de publicaties van de RUG en het UMCG gebruikt, maar in 2024 zijn hier ook Wetsus en Astron aan toegevoegd. In 2025 gaan hier maandelijks updates verzorgen richting deze partijen en gaan we bijvoorbeeld bij Wetsus een Business Development Course geven, waarbij onderzoekers in aanraking gebracht worden met de wereld van ondernemerschap.

BeStart

Afgelopen jaar was een mooi jaar voor BeStart. BeStart is van start gegaan met 12 startups en daarvan hebben 9 het programma volledig succesvol afgerond. Daarnaast heeft BeStart in 2024 de MKB Business Bootcamp opgezet, waarbij er in de eerste editie vier mkb bedrijven uit Friesland hebben gewerkt aan de validatie van hun duurzame bedrijfsidee en -tak. Extra mooi is dat de deelnemers van het MKB Programma zo enthousiast waren, dat ze en gedurende de looptijd van hun programma de startups van het andere programma hebben geholpen én een van de deelnemers zich heeft

aangemeld voor de volgende editie van het startup programma, welke start in het voorjaar voor 2025

ChallengeBase

In 2024 is begonnen met het opzetten van de Noord-Nederlandse challenge structuur, wat later Challenge Base is gaan heten. 2024 heeft vooral in het teken gestaan van voorbereiding: er is een onderzoek uitgevoerd hoe deze centrale Noord-Nederlandse Challenge structuur vorm moet krijgen en er is een projectmanager aangesteld via de NOM. Vanaf Q4 heeft dit echt vorm gekregen en in januari 2025 zal Challenge Base officieel gelanceerd worden tijdens MXT. Ook zullen in 2025 de eerste challenges plaatsvinden.

Entrepreneur Mentoring Service

EMS heeft in 2024 niet stilgezeten. Na selectie zijn er 5 bedrijven gestart als mentee in het programma in 2024, waarvan 3 startups. Van deze 5 bedrijven waren er op 31-12-2024 nog vier actief in het programma, dit maakt het totaal op 28 geholpen bedrijven. Er zijn momenteel 33 mentoren actief binnen EMS. Programmadirecteur Paula Bijvoets heeft afscheid genomen en in 2025 zal er een nieuwe programmadirecteur aansluiten die ook EMS gaat uitrollen binnen Groningen en Drenthe.

Startup Readiness Programma en Innovation Readiness Programma

Sinds de start van het EFRO-project wordt het Startup Readiness Programma door de NOM aangeboden onder de vlag van Founded in the North. In 2024 is het programma doorontwikkeld en hebben er twee rondes plaatsgevonden: 1 ronde in het oude programma als Market Readiness Programma en 1 ronde in het nieuwe format. In totaal deden er 16 startups mee waarvan 4 uit Friesland (MediaJungle, Foldbuilding, Topocloud, Tojoy en Total Talent).

Ook het Innovation Readiness Programma van de NOM valt nu onder de activiteiten van Founded. Hier hebben in 2024 21 bedrijven meegedaan waarvan 4 startups uit Friesland (Impact Hydrogen, Impaqd Boats, Media Jungle en Support Squad). Ze worden in 10 weken voorbereid op een financieringsaanvraag en wordt er toegewerkt naar het realiseren van financiering.

PHX

Het PHX fundraising programma is een nieuw programma dat toegevoegd is aan het noordelijke startup ecosysteem. In 2024 hebben 9 startups meegedaan aan de eerste editie, waarvan 2 startups uit Friesland: Hulo en Biotrack. Deze 9 bedrijven hadden een totaal funding vraagstuk van meer dan €19 miljoen. Gedurende het programma zijn er in totaal 1101 (internationale) investeerders inzichtelijk gemaakt voor deze startups en zijn

er in totaal 10 warme introducties gemaakt. In 2025 loopt dit programma nog door voor deze 9 startups en zal er ook een nieuw cohort worden geworven.

Business Angel Netwerk

In 2024 is een begin gemaakt aan het creëren van een Business Angel Netwerk. Twee stagiairs van de NOM hebben een onderzoek uitgevoerd waarin ze de belangrijkste stakeholders op het vlak van business angels hebben geïnterviewd. In januari 2025 tijdens MXT zal de eerste matchmaking tussen business angels plaatsvinden (Founded in samenwerking met Arches Capital en de NOM).

Nieuwsberichten

- In 2024 waren er 3 Noord-Nederlandse bedrijven genomineerd voor de Deloitte Fast50, waaronder de Friese startup Cloud86 uit Heerenveen.
<https://www.founded.in/news/drie-bedrijven-uit-noord-nederland-genomineerd-voor-prestigieuze-deloitte-fast-50>.
- <https://www.founded.in/news/datamaran-duurzaamheid-geen-one-size-fits-all>
- <https://www.founded.in/news/echtgenoten-en-samen-vier-startups>
- <https://www.founded.in/news/biotrack-voorspelt-infecties>
- <https://www.founded.in/news/boxo-ontwikkelt-herbruikbare-verzendverpakkingen>

Hoogtepunten events in 2024

Het afgelopen jaar organiseerde Founded een tal van evenementen. Voor zowel startups, scale-ups, betrokken netwerk als aanstormend ondernemend talent. Een paar die eruit sprongen zijn:

- In juni 2024 vond de finale van de Enterprijs 2024 plaats in de Neushoorn in Leeuwarden. Hier is Alice Haywood met haar bedrijf Autimelody er met de hoofdprijs vandoor gegaan: 5000 euro startkapitaal en een half jaar begeleiding door Inqubator Leeuwarden.
(<https://www.rug.nl/cf/nieuws/newitems/2024/winnaarenterprijs2024>)
- In 2024 is een delegatie van 4 startups naar CES in Las Vegas geweest, waarvan 1 uit Friesland (Hydraloop). Ook zijn 11 startups uit Noord-Nederland op internationale missie naar Slush geweest (het grootste Europese startup event vol investeringskansen en netwerkmogelijkheden), waarvan de Friese deelnemers Solidflow, Hulo.AI, ElasticScale, Young Heroes en Albird waren.
- Op 19 september heeft het Startup Festival plaatsgevonden, een grootschalig matchmaking event voor founders en investeerders. Hier waren maar liefst 390 mensen aanwezig, waarvan een kleine 300 startup, scale-up of investeerder waren en de NPS score kwam uit op een 8.53, trots op! Hier vond ook een

matchmaking diner plaats, waar deelnemers van het tweede cohort van het Investor Readiness Programma, enkele deelnemers van PHX en deelnemers van Bestart aan relevante investeerders werden gekoppeld.

- Innovate Friesland was ook in 2024 weer een groot succes. Op 4 december kwam het Friese ecosysteem weer samen om de innovatiekracht van Friesland te (laten) zien. Samen met de 7 andere partners, net als vorig jaar, is er weer een divers programma neergezet. Waar er in 2023 ruim 100 bezoekers waren, ging in 2024 het bezoekersaantal ruim over de 200!
- In december 2024 heeft Founded een Founder Talks in Leeuwarden georganiseerd met Enviser en Soly (<https://www.founded.in/news/founder-stories-hoe-soly-en-enviser-de-energietransitie-versnellen-op-hun-eigen-manier>).

Sustainable Development Goals

- Eerlijk werk en economische groei
- Industrie, innovatie en infrastructuur
- Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Organisatie

Het strategisch platform is in 2024 4 keer bijeengekomen. Elk kwartaal stond in het teken van ontmoeten en inspireren. Tijdens deze triple helix-bijeenkomsten werden de actualiteiten, de strategische koers en kansen van de economische samenwerkingsagenda besproken. In 2024 hebben we onder andere gesproken over: *de Merkpositionering van Fryslân, Human Capital Agenda, over gezonde bodem, en gezonde voeding en over de doorontwikkeling van IPF naar een Economic Board.*

Ons team

Bij IPF werken intrinsiek gedreven en enthousiaste professionals. Werkplezier, vertrouwen en een echte bijdrage leveren aan een mooiere wereld staan hoog in het vaandel.

De organisatie in cijfers

Bij IPF werkten 41 vaste medewerkers aan het einde van het verslagjaar. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van eind 2023. Onze organisatie is wendbaar en streeft naar een flexibele schil van circa 10%. De inzet van inhuur vond in 2024 voornamelijk plaats om specialistische kennis in te vullen. De ratio bedroeg in 2023 13%. De flexibele schil werd voor 74% ingevuld met tijdelijke contracten en 26% door externe inhuur. Er verlieten vier medewerkers (2,8 fte) de organisatie ofwel op eigen initiatief, omdat een project of programma ten einde liet of om andere redenen (uitstroom 10%).

- 48,78% vrouw, 51,22% man
20 vrouwen en 21 mannen aan het einde van het verslagjaar. De gemiddelde aanstellingsomvang was 0,85 fte.
- 17 nieuwe medewerkers
7 stagiairs mochten we verwelkomen in 2024 waarvan we twee stagiaires na afloop van de stage een baan konden aanbieden. Bovendien konden we in de zomervakantie op de inzet van 3 vakantiekrachten bouwen.
- De gemiddelde leeftijd van de medewerkers is 38,5 jaar (mannen 44 jaar en vrouwen 35 jaar).

Kernwaarden

IPF hanteert in haar werk de volgende kernwaarden:

- Elk mens is bijzonder en heeft talent. De menselijke maat staat bij ons hoog in het vaandel. We hebben oog voor elkaar en onze omgeving;

- Wij vinden een divers en inclusieve organisatie randvoorwaardelijk waar iedereen wordt behandeld als gelijke en dit ook zo ervaart, waar respect de norm is en de waarde van diversiteit wordt erkend;
- Samen sterk. Alleen ga je sneller maar samen kom je verder. We zijn samenwerkingsgericht zowel intern als extern;
- We voelen ons verantwoordelijk voor wat we doen én hoe we het doen. We zijn hierin verbindend, transparant, doel- en resultaatgericht;
- We zijn sensitief voor signalen van buiten en binnen en hebben het vermogen tot (zelf)reflectie;
- We werken altijd proactief vanuit de 17 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

Interventiestijlen

IPF werkt op verschillende manieren samen (intern en extern) in wisselende coalities. Altijd in belang van de brede welvaart en de daarmee samenhangende economische samenwerkingsagenda. Dat is het inhoudelijk kader van waaruit gewerkt wordt.

Daarbij staat 'leren door doen' voorop en worden innovatieve werkvormen toegepast om doelen te halen. Hackathons, kennistafels, scrum en agile, maar ook een veel breder palet wordt steeds opnieuw bekeken om de juiste vorm voor het moment te vinden. IPF betreft de omgeving actief in de werkzaamheden.

Het werken in een netwerk(organisatie)/ecosysteem vraagt om wendbare, open en bevlogen medewerkers die goed kunnen schakelen op inhoud, proces en relatie. De volgende eigenschappen (interventiestijlen) zijn belangrijk:

- Inhoudelijk en menselijk. IPF'ers verstaan hun vak en hebben verstand van zaken, maar hebben tegelijkertijd veel gevoel voor wat mensen beweegt en doet bewegen;
- Onzichtbaar daadkrachtig. Er moet vooruitgang worden geboekt. IPF'ers zijn doel- en resultaatgericht en breken barrières waar nodig. Dat gebeurt op een subtiele hands-on manier en met draagvlak bij de opdrachtgevers en belanghebbenden.

Duurzame inzetbaarheid

De organisatie besteedt veel aandacht aan duurzame inzetbaarheid en heeft een divers aanbod aan instrumenten om medewerkers zo goed mogelijk te ondersteunen en goed, gezond en met plezier te kunnen laten werken. Nu en in de toekomst. Binnen dit aanbod is er aandacht voor vitaliteit en gezonde voeding, werk, loopbaan, talent en drijfveren.

Bedrijfsregeling

In 2023 is er een bedrijfsregeling geïmplementeerd met extra aandacht voor gedragsregels, verlofregelingen, vergoedingen, vitaliteitsbudget en persoonlijke (loopbaan)ontwikkeling. In deze bedrijfsregeling is ook een klokkenluidersregeling en een protocol grensoverschrijdend gedrag opgenomen.

Arbeidscontracten

In 2023 is er gewerkt aan de uniformering van de arbeidscontracten met een koppeling naar de IPF-bedrijfsregeling. Alle arbeidscontracten zijn daarmee geüniformeerd en gestandaardiseerd.

Werkomstandigheden

Met 4,5% is het verzuimpercentage vergeleken met 2023 iets gestegen. De uitdaging ligt bij IPF voornamelijk op het vlak van de psychosociale factoren. Als organisatie zetten we in op veel ruimte en flexibiliteit voor medewerkers in het ziekteproces.

De tijdelijke verhoging van de brandstofprijzen in de reiskostenregeling is omgezet naar een structurele aanpassing naar 35 cent per gereden kilometer.

Veilige omgeving

IPF vindt het belangrijk dat medewerkers en partners in een veilige omgeving kunnen werken. Medewerkers hebben toegang tot het beleid, de regelingen en protocollen rond de behandeling van klachten en (vermeende) misstanden in de organisatie. De organisatie beschikt over twee vertrouwenspersonen. Daarnaast is er geborgd dat de controller direct toegang heeft tot het bestuur (via control reglement). In 2024 heeft geen enkele medewerker een beroep gedaan op een vertrouwenspersoon. Er zijn in dat jaar geen formele klachten over ongewenste omgangsvormen ingediend.

Duurzaamheid

De organisatie heeft de opdracht om in haar bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk te opereren. Zo wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van tweedehands meubilair en refurbished ICT- en telefoniemiddelen. Daarnaast zijn er in 2024 twee kantoorfietsen aangeschaft om duurzaam en snel te kunnen bewegen in de stad.

Organisatie-ontwikkelingen

In 2024 hebben er diverse organisatieontwikkelingen plaatsgevonden, zoals:

- In 2024 heeft het IPF met Rients Schuddebeurs een nieuwe voorzitter van het bestuur mogen ontvangen.

- De zakelijk directeur is per 1 mei 2024 voor een jaar voor 50% gedetacheerd naar één van onze partners, NHL Stenden.
- In het verlengde van deze detachering is er een managementteam van directie en programmamanagers opgericht om zo de samenwerking met en tussen de programma's en directie te kunnen professionaliseren.
- Er is een begin gemaakt met het aanbieden van kwartaalupdates voor alle medewerkers van de organisatie om zo de inhoudelijke en de sociale verbinding van de individuele medewerkers met collega's en organisatie sterker te kunnen maken.
- De personeelsvereniging heeft ook in 2024 weer een aantal mooie activiteiten georganiseerd.

Financieel

De verkorte financiële overzichten in dit hoofdstuk zijn afgeleid van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting IPF per 31 december 2024. IPF is een stichting zonder winstoogmerk en heeft een dienende/faciliterende rol binnen het ecosysteem. Als Algemeen Nut Beogende Instelling is de jaarrekening opgesteld volgens de richtlijnen voor jaarverslaggeving van organisaties zonder winststreven.

De verkorte financiële overzichten bevatten niet alle vereiste toelichtingen op basis van de bovengenoemde richtlijnen en verslaggevingsvoorschriften. Voor een uitgebreide toelichting op de grondslagen en de volledige toelichtingen wordt verwezen naar de jaarrekening 2024 van Stichting IPF, welke is vormgegeven op basis van een samenstellingsverklaring.

De volledige jaarrekening is [hier online te downloaden](#)

Kengetallen

Om de financiële gezondheid van onze stichting te monitoren, gebruiken we enkele financiële kengetallen. De positie van deze kengetallen eind 2024 wordt hieronder toegelicht.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate onze stichting op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit kengetal fungeert als indicator.

- De current ratio is 1,1 (vlottende activa/kortlopende schulden) en is gedaald ten opzichte van 2023 (1,2). Deze daling wordt veroorzaakt doordat de kortlopende schulden in verhouding tot de vlottende activa meer zijn gestegen. Doordat er geen sprake is van voorraden is de quick ratio gelijk aan de current ratio.

De ratio's van 1,1 kunnen als goed en gezond worden beschouwd. Dit betekent dat Stichting IPF goed in staat is om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate onze stichting op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen en in hoeverre de stichting afhankelijk is van financiers. Over het algemeen wordt een solvabiliteitsratio tussen de 25% en 40% als gezond beschouwd. Het stichtingsvermogen ten opzichte van het totale vermogen is 7,1% en het stichtingsvermogen ten opzichte van het vreemd vermogen is 7,6%.

De solvabiliteit van de stichting ligt daarmee onder het gezonde niveau, wat aangeeft dat de afhankelijkheid van financiers groot is. Voor de financiering is de stichting in grote mate afhankelijk van onderwijsinstellingen, ondernemers en overheden. Het bestuur is zich bewust van dit risico. Vanwege de verbintenis van de onderwijsinstellingen, ondernemers en overheden aan het IPF is dit risico beheersbaar.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting bedraagt € 244.771 en is nodig voor een gezonde bedrijfsvoering om risico's op te kunnen vangen. Het eigen vermogen is gedaald ten opzichte van eind 2023. Deze daling is het gevolg van een negatief bedrijfsresultaat in 2024 (- € 592) en het wegvallen van het bestemmingsfonds i.v.m. terugvordering in 2025 (- €121.320). Het eigen vermogen bestaat uit een stichtingskapitaal van € 244.771. In het stichtingskapitaal is een continuïteitsreserve opgenomen van € 221.764. Het vrije vermogen van de stichting bedraagt € 23.007.

Toelichting ontwikkeling resultaat

Het resultaat over 2024 bedraagt € 121.912 negatief en is daarmee € 121.912 lager dan begroot. Dit resultaat bestaat volgens, in overeenstemming met de jaarrekening voor € 146.628 negatief uit het bedrijfsresultaat en voor € 24.716 positief uit het financieel resultaat. Zoals hierboven reeds benoemd bestaat het grootste deel van het negatief bedrijfsresultaat uit het wegvallen van het bestemmingsfonds uit het eigen vermogen.

In onderstaande toelichting worden de in 2024 gerealiseerde cijfers afgezet tegen de begroting. Een toelichting van de gerealiseerde cijfers 2024 ten opzichte van de gerealiseerde cijfers 2023 is opgenomen in de jaarrekening.

Toelichting baten

- In de jaarbegroting 2024 is uitgegaan van een bedrag van € 4.268.798. De realisatie is uitgekomen op € 4.477.649 en is daarmee € 208.851 hoger dan begroot. De toename van € 208.851 is met name te verklaren door:
 - Toevoeging van een aantal programma's dan wel wijzigingen binnen de bestaande programma's.
 - Hogere inkomsten door uitvoering additionele projecten.
 - Lagere inkomsten door terugbetaling bestemmingsfonds.

Toelichting lasten

- De personeelslasten zijn € 289.048 hoger dan begroot. De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere formatie;
- De gerealiseerde huisvestingslasten over 2024 zijn gelijk aan de begrote huisvestingslasten;
- De organisatiekosten zijn over 2024 €170.178 hoger dan de begrote organisatiekosten. Dit komt met name vanuit de nieuwe programma's waarin een groot budget voor organisatiekosten zijn beschikt;
- De inhuur derden zijn € 103.747 lager dan begroot. De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere inzet inhuur personeel in plaats van personeel in loondienst.
- Het saldo van de financiële baten en lasten is € 24.716 hoger dan begroot.

Toelichting ontwikkeling balans

Het balanstotaal nam ten opzichte van 2023 toe met € 1.134.261. Hieronder volgt een puntsgewijze opsomming van de ontwikkelingen die invloed hadden op deze stijging:

- Toename vorderingen (€ 551.375 hoger);
- Toename liquide middelen (€ 582.886 hoger);
- Afname stichtingsvermogen (€ 121.912 lager);
- Toename kortlopende schulden (€ 1.256.173 hoger).

Meerjarenoverzicht

Met de Provincie Fryslân zijn afspraken gemaakt waarbij IPF als systeemorganisatie te boek staat en is de financiering van de organisatie en programma's geborgd en op financiële waarde gezet tot en met 2027. Met de gemeenten, onderwijsinstellingen en FB Oranjewoud zijn in 2024 nieuwe afspraken gemaakt voor de periode 2025 – 2028. De organisatie IPF kent zijn eigen financiering en voor alle ontwikkel- en uitvoeringsprogramma's zijn separate meerjarige afspraken gemaakt.

Risicohouding

De risicohouding van de stichting, als maatschappelijke organisatie, is te kwalificeren als risicoavers. Dit betekent dat (grote) risico's niet willens en wetens actief worden opgezocht. Risicoavers betekent overigens niet dat IPF geen enkel risico loopt of dat risico's nooit bewust worden gelopen. We gaan echter voorzichtig om met de ons ter beschikking gestelde publieke en private middelen en we maken inzichtelijk welke risico's we lopen. Dit gebeurt veelal door middel van periodieke informatievoorziening en besluitvorming.

De directie heeft een grote verantwoordelijkheid voor het dagelijks maken van de juiste afwegingen. Het bestuur onderkent dat directie dit alleen succesvol kunnen doen als

risicomanagement niet een doel op zich is, maar een gedachtegoed waarmee het mogelijk wordt om expliciet nog meer inzicht en bewustzijn te creëren in de mate waarin de gestelde doelstellingen voor het ecosysteem worden gerealiseerd.

Risicobeheersingssysteem

De controller ziet samen met de directie toe op de risico's. Maandelijks is er een overleg met de controller en directie waarin de financiële en organisatorische risico's worden besproken. Elk kwartaal volgt er ook een gesprek met de audit commissie, directie en controller.

De risico's en beheersingsmaatregelen zijn verankerd in de operationele processen. Er zijn geen risico's en onzekerheden die in het boekjaar 2024 een belangrijke impact op de stichting hebben gehad.

Beloningsbeleid

De Stichting IPF is voor minder dan een derde van haar begroting afhankelijk van overheidssubsidie. Het bestuur verklaart hierbij dat zij zelf onbezoldigd is en dat de bezoldiging van directie en medewerkers binnen de Wet Normering Topinkomens valt. Meerjaren vooruitzicht

Met de Provincie Fryslân zijn afspraken gemaakt waarbij IPF als systeemorganisatie te boek staat en is de financiering van de organisatie en programma's geborgd en op financiële waarde gezet tot en met 2027. Met de gemeenten, onderwijsinstellingen en FB Oranjewoud zullen in 2024 nieuwe afspraken gemaakt worden voor de periode 2025 – 2028. De organisatie IPF kent zijn eigen financiering en voor alle ontwikkel- en uitvoeringsprogramma's zijn separate meerjarige afspraken gemaakt.

Eigen vermogen

Het resultaat voor 2023 bedraagt € 26.569 positief. Dit resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Hierdoor is het eigen vermogen per 31 december 2023 € 366.683.

Risicohouding

De risicohouding van de stichting, als maatschappelijke organisatie, is te kwalificeren als risicoavers. Dit betekent dat (grote) risico's niet willens en wetens actief worden opgezocht. Risicoavers betekent overigens niet dat IPF geen enkel risico loopt of dat risico's nooit bewust worden gelopen. We gaan echter voorzichtig om met de ons ter beschikking gestelde publieke en private middelen en we maken inzichtelijk welke risico's we lopen. Dit gebeurt veelal door middel van periodieke informatievoorziening en besluitvorming.

De directie heeft een grote verantwoordelijkheid voor het dagelijks maken van de juiste afwegingen. Het bestuur onderkent dat directie dit alleen succesvol kunnen doen als

risicomanagement niet een doel op zich is, maar een gedachtegoed waarmee het mogelijk wordt om expliciet nog meer inzicht en bewustzijn te creëren in de mate waarin de gestelde doelstellingen voor het ecosysteem worden gerealiseerd.

Risicobeheersingssysteem

De controller ziet samen met de directie toe op de risico's. Maandelijks is er een overleg met de controller en directie waarin de financiële en organisatorische risico's worden besproken. Elk kwartaal volgt er ook een gesprek met de audit commissie, directie en controller.

De risico's en beheersingsmaatregelen zijn verankerd in de operationele processen. Er zijn geen risico's en onzekerheden die in het boekjaar 2023 een belangrijke impact op de stichting hebben gehad.

Beloningsbeleid

De Stichting IPF is voor minder dan een derde van haar begroting afhankelijk van overheidssubsidie. Het bestuur verklaart hierbij dat zij zelf onbezoldigd is en dat de bezoldiging van directie en medewerkers binnen de Wet Normering Topinkomens valt.

Bestuur en directie

Bestuur

ing. G.A. (Alex) van Dalen

Hoofdfunctie

- Managing Director bij Batenburg Beenen.

Nevenfuncties

- Managing Director bij Batenburg Industriële Automatisering;
- Voorzitter Commissie Circulaire Economie Ondernemerskring Heerenveen;
- Bestuurslid Commissie Technische Automatisering Techniek Nederland;
- Bestuurslid Ondernemerskring Heerenveen;
- Bestuurslid/Penningmeester TechnicNoord;
- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân;

R.F. (Friso) Douwstra (adviseur van het bestuur)

Hoofdfunctie

- Gedeputeerde provinsje Fryslân.

Ambtsgebonden nevenfuncties

- Interprovinciaal Overleg en Lid van de Bestuurlijke Adviescommissie Regionale Economie, Cultuur en Circulaire Economie;
- Lid van het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds;
- Lid van het Dagelijks Bestuur van Samenwerkingsverband Noord-Nederland;
- Lid van de Regiegroep Samenwerkingsverband Noord-Nederland;
- Lid van Economic Board Noord Nederland;
- Vaste Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering Nederlandse Ontwikkelingsmaatschappij Noord-Nederland;
- Vaste Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering Friese Ontwikkelingsmaatschappij;

- Vicevoorzitter Regionale Stuurgroep Eems-Dollard-Regio Interreg (EDR) VI-A Deutschland-Nederland 2021-2027;
- Lid van het Comité van Toezicht Interreg VI-A Deutschland-Nederland 2021-2027;
- Voorzitter Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur Marrekrite;
- Lid Comité van de Regio's, portefeuille Social Policy, Education, Employment, Research and Culture;
- Lid bestuur Huis van de Nederlandse Provinciën, dossierhouder Circulaire Economie;
- Lid Council of European Municipalities and Regions;
- Lid Gedeputeerdenoverleg Besluit Risico's Zware Ongevallen Noord-Nederland;
- Vaste vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering / voorzitter Comité van Aandeelhouders Vitens;
- Lid Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied;
- Lid Deltaprogramma IJsselmeerkust;
- Lid Deltaprogramma Waddenzee;
- Lid Regionaal Bestuurlijk Overleg Noord;
- Lid Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water;
- Voorzitter Bestjoerlik Oerlis Feangreide;
- Voorzitter Bestuurlijk overleg Funderingen;
- Lid Bestuurlijk overleg omgevingsproces Ternaard;
- Lid Bestuurlijk platform gemeenten met kleine gasvelden;
- Voorzitter Friese Mijnbouwtafel;
- Adviseur bestuur Innovatiepact Fryslân.
- Nevenfuncties op persoonlijke titel (onbezoldigd):
- Lid Raad van Toezicht Stichting Lezen & Schrijven;
- Voorzitter en Trainer Eduardo Frei Foundation.

C.A. (Christina) Draaisma

Hoofdfunctie

- Directeur/eigenaar Siljan MKB.

Nevenfuncties

- Voorzitter Stichting Ondernemers van Aengwirden;
- Lid Raad van Advies van het Heerenveen Ondernemers Fonds;
- Bestuurder bij Stichting Knooppunt Heerenveen;
- Directeur eigenaar Moose Investments BV;
- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân.

A.P.W. (Abel) Reitsma

Hoofdfunctie

- Wethouder Gemeente Leeuwarden.

Ambtsgebonden functies

- Voorzitter Gemeenschappelijke Regeling Sociale werkvoorziening Fryslân;
- Lid Economic Board Noord-Nederland;
- Lid Wateralliantie;
- Lid Stuurgroep Samenwerking F4-gemeenten (Heerenveen, Leeuwarden, Smallingerland, Súdwest-Fryslân);
- Lid NG4 (Assen, Emmen, Groningen, Leeuwarden) Economische Zaken;
- Lid Raad van Advies Rijksuniversiteit Groningen - Campus Fryslân;
- Lid Raad van Advies Hoger Onderwijs Akkoord Fryslân;
- Voorzitter Stuurgroep Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Regio Friesland Noord;
- Voorzitter arbeidsmarktregio Fryslân Werkt;
- Algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de Marrekrite;
- Lid G40 Sterke Keten Werk;
- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân.

ir. E. (Erica) Schaper MBA

Hoofdfunctie

- Voorzitter College van Bestuur NHL Stenden Hogeschool.

Nevenfuncties

- Voorzitter Bestuur Stichting Groenewoude;
- Voorzitter Universiteit van het Noorden;
- Vice-voorzitter Vereniging Hogescholen;
- Bestuurslid Economic Board Noord-Nederland;
- Bestuurslid Universiteit van het Noorden;
- Lid Raad van Toezicht Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Willibrord;
- Lid Raad van Toezicht Wetsus;
- Lid Raad van Toezicht Centre of Expertise Water Technology;
- Voorzitter Friese Compagnie;

- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân.

- Voorzitter College van Bestuur NHL Stenden Hogeschool.

Nevenfuncties:

- Voorzitter Bestuur Stichting Groenewoude;
- Voorzitter Universiteit van het Noorden;
- Bestuurslid Vereniging Hogescholen;
- Bestuurslid Economic Board Noord-Nederland;
- Bestuurslid Universiteit van het Noorden;
- Lid Raad van Toezicht Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Willibrord;
- Lid Raad van Toezicht Wetsus;
- Lid Raad van Toezicht Centre of Expertise Water Technology;
- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân.

drs. ing. R.C. (Rients) Schuddebeurs

- Directeur Rabobank Utrecht e.o.

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Toezicht Utrecht Tech Community;
- Voorzitter Raad van Toezicht Economic Board Utrecht;
- Lid Raad van Toezicht BPL Pensioenfonds;
- Voorzitter Bestuur Innovatiepact Fryslân.

ing. C.G.C.G. (Carlo) Segers, MA

Hoofdfunctie

- Lid College van Bestuur van Firda.

Nevenfunctie

- Voorzitter Stichting Examenservice Metaal, Elektro en Installatietechniek;
- Voorzitter Consortium voor Innovatie in het Middelbaar Beroepsonderwijs;
- Bestuurslid Frysk Blockbuster Fonds;
- Bestuurslid Club Diplomatieque Fryslân;
- Bestuurslid Innovatiepact Fryslân;
- Bestuurslid Coöperatieve Zuivelopleidingen Nederland;
- Bestuurslid Toekomstbouwers Friesland;
- Raad van Toezicht Media Innovatie Campus;
- Raad van Advies CIV Water;
- Raad van Advies Planbureau Fryslân.

Directie

J.P. (Hans-Paul) van der Snee

Hoofdfunctie

- Directeur Innovatiepact Fryslân.

Nevenfuncties

- Bestuurslid De Nieuwe Kancelarij;
- Bestuurslid Stichting Founded (in the North)
- Bestuurslid Stichting Friesche Compagnie;

drs. ing. H.J. (Hendrikus) Venema

Hoofdfunctie

- Directeur Innovatiepact Fryslân.

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen Elkien;
- Lid Raad van Toezicht Waddenacademie;
- Lid Raad van Toezicht Tryater;
- Lid Raad van Toezicht OVO Fryslân-Noord;
- Lid Raad van Advies (doorbraakraad) Holwerd aan Zee;
- Lid Eilandraad Kenniscampus Terschelling;
- Bestuurslid BeStart Climate Tech;
- Bestuurslid De Nieuwe Kancelarij;
- Bestuurslid Doarpstún en Iepenloft Snakkerbuorren.